

ศิริสวัสดิ์สารคาม

พระอาจารย์ทูล ชิปปปณฺโณ

ศิริราชพยาบาล

พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญญา

คำปรารภ

หนังสือ “สัปปริสธรรม” ๗ ข้อ ที่ท่านจะได้อ่านต่อไปในขณะนี้ ข้าพเจ้าจะได้อธิบายขยายความเพื่อให้ท่านผู้อ่านได้มีความเข้าใจในความหมายง่ายขึ้น จะได้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาของเราได้ ในหมวดธรรมนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เป็นหมวดธรรมที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย และมีความเหมาะสมกับทุกกาลเวลา ไม่มีการเสียเปล่า ถ้าเราได้นำไปปฏิบัติ จะแก้ปัญหาของตัวเองได้ทันต่อเหตุการณ์ ปัญหาของคนในสมัยครั้งพุทธกาลกับปัญหาของคนเราในยุคปัจจุบัน ย่อมมีเหตุปัจจัยเกิดขึ้นเหมือนกัน การที่จะนำหมวดธรรมนี้ไปปฏิบัติ ผู้นั้นต้องมีสติปัญญาที่ดี มีความรอบรู้ในเหตุและผล เพราะเหตุผลเป็นหลักประกันในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง และเป็นอุบายในการตัดสินใจโดยเป็นธรรม ว่าเหตุเป็นอย่างนี้จะต้องมีผลเกิดขึ้นเป็นอย่างนั้น ผลเป็นอย่างนั้นจะต้องเกิดจากเหตุเป็นอย่างนี้ที่พูดกันอยู่เสมอว่า “ทำเหตุดีย่อมได้รับผลดี ทำเหตุชั่วย่อมได้รับผลชั่ว” ถ้าหากเรารู้จักเหตุดีและเหตุชั่วแล้ว เราจะเลือกเอา

เหตุที่ดีได้อย่างถูกต้อง การเลือกเหตุที่ดีได้ออย่างนี้ เรียกว่าผู้นั้น มีสติปัญญาที่ดี เป็นผู้ที่แก้ปัญหาก็แก้ตัวเองได้ และจะไม่สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นแก่คนอื่น ขอให้เราได้ศึกษาในหมวด สัปปริสธรรมนี้ให้เข้าใจ หากมีปัญหาเกิดขึ้นกับตัวเราอย่างไร ก็จะได้เอาหมวดธรรมนี้มาแก้ปัญหาก็ทันต่อเหตุการณ์ จึงนับได้ว่าเป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม หรือเรียกว่าได้ว่า “ตนแลเป็นที่พึ่งของตน” ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

นอกจากนี้ ท่านจะได้อ่านเรื่อง กงกรรมกงเวียณ บุคคล ๔ จำพวก และประวัติความเป็นอยู่ของโลกมนุษย์อีกด้วย เพื่อให้ท่านพิจารณาเอาเอง

พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ

สารบัญ

สัปปริสธรรม	๑
ธมมณฺญตา เป็นผู้รู้จักเหตุ, อตถณฺญตา เป็นผู้รู้จักผล	๖
อตตณฺญตา เป็นผู้รู้จักตน	๑๓
มตฺตณฺญตา เป็นผู้รู้จักประมาณ	๒๒
กาลณฺญตา เป็นผู้รู้จักกาลเวลา	๒๙
ปริสณฺญตา เป็นผู้รู้จักชุมชน	๓๘
บุคฺคณฺญตา เป็นผู้รู้จักบุคคล	๔๕
กงกรรม กงเกวียน	๕๒
บุคฺคลสี่จำพวก	๕๖
ประวัติความเป็นอยู่ของโลกมนุษย์	๖๓
ยุคศาสนาพระศรีอริยมุตไตรย	๗๓
ความฉลาดและความโง่เป็นของคู่กัน	๗๙
ยุคภัยธรรมชาติที่รุนแรง	๘๓

สัพปุริสธรรม

หนังสือ “สัพปุริสธรรม” ที่ท่านได้อ่านอยู่ในขณะนี้ให้ท่านได้อ่านทบทวนหลายครั้งหลายหน ให้ใช้ปัญญาคิดพิจารณาในเหตุผลจนเกิดความเข้าใจ เพื่อจะได้นำมาเป็นอุบายในการปฏิบัติให้ถูกต้อง และน้อมตัวเราเข้าไปในหมวดธรรมนั้นได้อย่างสนิทใจ เรียกว่าปฏิบัติตัวเองให้เป็นไปในหมวดธรรมนั้นให้ถูกต้อง เพียงได้จดจำรู้ไปตามหมวดธรรม ถ้าเราไม่ได้ปฏิบัติตัวเองให้เป็นไปตามหมวดธรรม เราก็จะไม่ได้รับผลอะไรในหมวดธรรมนี้แต่อย่างใด ในสุภาสิตว่า “ธมโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารී ผู้ประพฤติปฏิบัติธรรม ธรรมย่อมตามรักษาไม่ให้ตกไปในทางที่ชั่ว” ในหมวดธรรมนี้ไม่เป็นไสยศาสตร์ การรู้ในหมวดธรรมแล้ว ธรรมนั้นจะดลบันดาลให้เราดีขึ้นมาเองไม่ได้ เราต้องฝึกกายวาจาใจให้เป็นไป

๒ สปัปริสธรรม

ตามหมวดธรรมนั้นก่อน จากนั้นไปธรรมนั้นจะให้ผลในภายหลัง

เหมือนกับการรับประทานอาหารเพื่อให้เกิดความอิม เราจะนั่งบ่นให้อิมขึ้นเองก็หาอิมไม่ เราต้องจับอาหารเข้าปาก เคี้ยวกลืนลงท้อง ทำอย่างนี้อยู่บ่อยๆ ความอิมก็จะเกิดขึ้นที่ตัวเราเอง นี่ฉันทิ การปฏิบัติธรรมที่จะได้รับผลที่ดี ต้องมีความเพียรพยายามทำต่อเนื่องก็เป็นในลักษณะฉันทินั้น

ในหมวดสปัปริสธรรม ๗ ข้อ มีดังนี้

- (๑) ธมมณฺฑลุตตา - เป็นผู้รู้จักเหตุ
- (๒) อตฺถณฺฑลุตตา - เป็นผู้รู้จักผล
- (๓) อตฺตณฺฑลุตตา - เป็นผู้รู้จักตน
- (๔) มตฺตณฺฑลุตตา - เป็นผู้รู้จักประมาณ
- (๕) กาลณฺฑลุตตา - เป็นผู้รู้จักกาลเวลา
- (๖) ปริสฺสณฺฑลุตตา - เป็นผู้รู้จักชุมชน
- (๗) บุคฺคณฺฑลุตตา - เป็นผู้รู้จักบุคคล

ที่จะให้เข้าใจได้ง่ายๆ หมายความว่า รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล ธรรมทั้ง ๗ ข้อนี้ ท่านจะได้รู้ในความหมายของแต่ละข้อว่า จะปฏิบัติอย่างไรจึงจะเป็นไปในหมวดธรรมนี้ได้ ในธรรมหมวดนี้จะ

อธิบายอยู่ในขอบข่ายโลกียธรรม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาแก่ตัวเอง และไม่ให้เกิดเป็นปัญหากับคนอื่น เรียกว่าเป็นผู้ทำประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน เพื่อให้ตัวเองและคนอื่นได้รับความสุข ความเจริญไปด้วยกัน ในโลกนี้หากคนเราได้ปฏิบัติด้วยกัน จะก่อให้เกิดเป็นสัมมาทิฐิ มีความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรมไปในทิศทางเดียวกัน สังคมมนุษย์เราจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ความสบาย แต่ก็เป็นไปได้ยาก เพราะสังคมมนุษย์นี้ย่อมมีคนดี และคนไม่ดี ในยุคใดมีคนดีอยู่ในโลกนี้มาก ในยุคนั้นสังคมมนุษย์มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข ยุคใดหากมีคนไม่ดีอยู่ในโลกนี้มาก โลกนี้จะมีความเดือดร้อนเป็นทุกข์ไปทั่ว ทุกแห่งหนจะหาความสุขสบายในสังคมนี้นั้นแทบไม่มีเลย จะมีความเดือดร้อนกันไปเป็นอย่างมาก

ให้เราได้ระลึกถึงในสมัยครั้งอดีตดูบ้างว่า สังคมมนุษย์เราในครั้งอดีตเป็นอย่างไร ให้เรียบเรียงดูตั้งแต่วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยเฒ่าแก่ เอาความประพฤติกความเป็นอยู่ของคนในยุคนั้น เอามาเปรียบเทียบกันกับคนในยุคปัจจุบันนี้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง จะเห็นได้ว่า วัฒนธรรม คุณธรรม มีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากทีเดียว ยุคต่อไปในอนาคตภายภาคหน้า สังคมมนุษย์

๔ สัปปริสธรรม

จะมีความก้าวร้าวรุนแรงยิ่งกว่าในยุคนี้เสียอีก เรื่องคุณธรรม วัฒนธรรมที่ดีงามจะค่อยสูญหายจากสังคมมนุษย์นี้ไป จะไม่มีกฎหมายบังคับให้มีคุณธรรมศีลธรรมอันดีงามให้ทรงอยู่ได้เลย ในยุคนี้ก็รู้เห็นกันอยู่อย่างเปิดเผย เป็นยุคของสังคมมนุษย์เริ่มเสื่อมจากคุณธรรมศีลธรรม และจะเสื่อมไปเรื่อยๆ ทั่วทุกมุมโลก แม้ศาสนาทุกศาสนามนุษย์ก็ไม่ปฏิบัติตาม หรือตัวบทกฎหมายที่เป็นหลักการจัดระเบียบของสังคม ก็ไม่มีความหมายในสังคมยุคนั้นแต่อย่างใด อาจจะไม่มีการยอมรับในสังคมยุคนั้นก็อาจเป็นได้

ในยุคปัจจุบันที่เรามีชีวิตอยู่ การเปลี่ยนแปลงของสังคม ในยุคปัจจุบัน พวกเราก็รู้ทันอยู่ แต่ยังโชคดีที่นักปราชญ์ผู้ฉลาด ในธรรมยังมีอยู่ พอได้รู้เห็นแนวทางปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่บ้าง สื่อสารของธรรมะ ยังมีพระสงฆ์ที่มีคุณธรรมเอาคำสอนของพระพุทธเจ้าออกเผยแผ่ในที่ทั่วไป ให้พวกเราได้เข้าใจในอุบายวิธีการปฏิบัติอยู่เสมอ เพื่อกระตุ้นเตือนให้พวกเราไม่ให้ประมาทในชีวิต ถ้าวา่โชคดีที่พวกเราได้เกิดมาในยุคที่มีพระพุทธศาสนา หลายคนที่เกิดมาในยุคนี้ จะมีสักกี่คนที่มีความโชคดีเหมือนเรา

เมื่อเราเกิดมาได้พบของดีมีค่า เราต้องตักตวงเอาอย่างเต็มที่ เหมือนกับท่าฝนครั้งสุดท้าย เราต้องใช้โอ่งกระถางรองรับเอาไว้ อย่างพอเพียง เพื่อใช้ประโยชน์ในวันข้างหน้าต่อไป นี่ฉันใด ชีวิตเราได้เกิดมาได้พบพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว เราต้องพากันปฏิบัติเอาอย่างเต็มที่ อีกไม่กี่ปีข้างหน้าไม่รู้ว่าจะมีชีวิตเราอยู่ถึงปีนั้นหรือไม่ หรือหากตายไปแล้วเกิดใหม่ จะได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนาเหมือนชาตินี้หรือไม่ ให้ท่านได้เริ่มปฏิบัติธรรมเสียแต่วันนี้จะเป็นการดี

ในหมวดสัพปุริสธรรม ๗ ข้อ ที่จะอธิบายต่อไปนี้เป็น หมวดธรรมที่ไม่เหลือวิสัย เราต้องปฏิบัติได้เพื่อเป็นคุณประโยชน์ แก่ตัวเราเอง เมื่อเราอยู่ในสังคมใด ต้องศึกษาให้เข้าใจในสังคมนั้นๆ อยู่อย่างมีสติปัญญาและมีเหตุผลเป็นของตัวเอง ดังที่จะอธิบายในสัพปุริสธรรม ๗ ข้อ เพื่อให้ท่านได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ธมฺมณฺณตฺตา เมธีผู้รู้จักเหตุ อตุตฺถณฺณตฺตา เมธีผู้รู้จักผล

ธมฺมณฺณตฺตา เป็นผู้รู้จักเหตุ อตุตฺถณฺณตฺตา เป็นผู้รู้จักผล
ให้เราใช้ปัญญาคิดพิจารณาดูว่า เป็นผู้รู้จักเหตุ เป็นผู้รู้จักผล
รู้อย่างไร คำว่าเหตุ หมายถึงความประพฤติหรือการกระทำของ
ตัวเราเอง เช่น การทำทางกาย การพูดทางวาจา และความเห็น
ของใจ ความเห็นของใจจึงเป็นต้นเหตุที่สำคัญ จะเห็นผิดจะ
เห็นถูกอย่างไร เราต้องใช้ปัญญาคิดพิจารณาให้รู้เห็นผลที่จะเกิด
ตามมา ถ้าความเห็นเป็นเหตุที่ถูกต้องชอบธรรม จะเป็นผลให้
ได้คิดในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ถ้าความเห็นเป็นไปในทางที่ผิด
ก็จะเป็นผลให้คิดไปในทางที่ผิดไปได้

ฉะนั้น เราต้องศึกษาดูเหตุทั้งสองนี้ให้ดี เพราะเป็น

จุดเริ่มต้นในการปฏิบัติ หลายคนไม่เข้าใจว่าเริ่มต้นในการปฏิบัติ จะเริ่มต้นจากจุดไหน ก็เป็นจุดที่เราได้อ่านในเหตุทั้งสองนี้เอง เมื่อเรารู้เหตุที่ผิดและเหตุที่ถูกต้องแล้ว เราก็เลือกเอา เหตุที่ถูกต้อง คือสัมมาทิฐิ อันเป็นเหตุที่ถูกต้องชอบธรรม แล้ว ละเหตุที่เป็นมิฉฐาทิฐิที่ไม่ถูกต้องนั้นเสีย ให้ฝึกตัวปฏิบัติใน เหตุคือความเห็นที่ถูกต้องนี้ต่อไป เมื่อความเห็นมีความถูกต้อง เป็นธรรม การใช้ปัญญาคิดพิจารณาในสิ่งนั้นๆ ก็มีความถูกต้อง ไปด้วย เรียกว่าความเห็นเป็นต้นเหตุให้ถูก การใช้ปัญญาคิด พิจารณาในสิ่งนั้นๆ ก็ถูกไปด้วย

เช่น เรามีความเห็นเป็นต้นเหตุว่า จะทำในสิ่งนั้นๆ ให้เรา คิดทบทวนดูว่า ถ้าทำอย่างนี้ไปแล้วจะมีผลเกิดขึ้นอย่างไร ถ้าเห็น ว่าเป็นผลออกมาที่ไม่ดี เหตุคือการทำอย่างนี้เราก็หยุดเสีย เพราะ ใช้ปัญญาคิดพิจารณาดูแล้ว จะเป็นผลร้ายตามมา ถ้าใช้ปัญญาคิด พิจารณาดูแล้ว การทำอย่างนี้จะมีผลที่ดีเกิดขึ้น มีความเชื่อมั่น ในเหตุผลอย่างถูกต้อง และทำด้วยความมั่นใจ ในที่สุดท้ายก็ เป็นผลออกมาดีตามที่ได้อ่านเอาไว้ให้ทำงานนี้ต่อไป งานใด ทำไปโดยขาดเหตุผล งานนั้นจะเสี่ยงต่อความเสียหาย เรียกว่า ทำไปแบบสุ่มเดาที่ขาดความมั่นใจ สุดท้ายเกิดความเสียหายจริงๆ

เสียทั้งสิ่งของเงินทอง จึงเกิดความทุกข์ใจในภายหลัง

หรือทำการปฏิบัติอันเป็นเหตุที่ไม่ถูกต้อง ปัญหานั้นเป็นผลจากการปฏิบัติที่ผิด ก็ไม่รู้ว่าจะแก้ไขอย่างไร เหมือนคนเดินทางไม่รู้จุดหมายปลายทาง ก็จะเกิดหลงทางวอกไปมาอยู่ในที่แห่งเดียว หรือเดินทางต่อไปได้ก็ไม่ทราบว่าจะไปไหน จุดไหน ไปเรื่อยๆ อาจจะเดินผ่านฝูงเสือร้าย กลายเป็นอาหารแก่เสือไป หรือเหมือนคนตาบอดลอยน้ำ ไม่ทราบว่าจะไปไหน ทิศทางใด ในที่สุดก็เข้าปากจระเข้ไปเสีย นี่ฉันใด การปฏิบัติถ้าตั้งเหตุเป็นมิจฉาปฏิบัติในเบื้องต้นแล้ว เมื่อได้ปฏิบัติต่อไปก็จะเกิดเป็นผลที่ผิดตามมา ก็ฉันนั้น ถ้าตั้งหลักอันเป็นเหตุที่ถูกต้องแล้ว ผลของการปฏิบัติก็มีความถูกต้อง เป็นไปในมรรคผลนิพพานได้อย่างสมบูรณ์

เหตุอีกอย่างหนึ่งคือเหตุที่จะต้องได้พูด ก่อนที่จะพูดต้องตั้งหลักให้ดีว่าเราจะพูดในเรื่องใด เมื่อพูดออกไปจะเกิดมีเป็นผลดีผลเสียอย่างไร ให้เราได้ทบทวนในเรื่องที่จะพูดให้ดี เห็นว่าจะไม่กระทบกับคนใดคนหนึ่ง จึงพูดในเรื่องนั้นๆ ต่อไป ที่เรียกว่าคิดก่อนพูด หรือเลือกคัดจัดสรรเรื่องที่จะนำมาพูด เมื่อพูดไปแล้วให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง หรือตัวเราก็อากฟังสิ่งที่เป็นประโยชน์

ฟังแล้วได้ข้อคิดไปในทางที่ดี หรือคนอื่นก็ต้องการคำพูดที่เป็นประโยชน์จากเราเช่นกัน การพูดเท็จ พูดส่อเสียด นินทาว่าร้าย แก่ผู้อื่น เราก็ไม่อยากจะฟังหรือคนอื่นเขาก็ไม่อยากจะฟังเหมือนกันกับเรา ฉะนั้น เราต้องปฏิบัติต่อคำพูดเราให้ดี ถึงคำพูดคนอื่นจะไม่ได้อยู่ข้างก็ให้เป็นเรื่องของเขาไป นั่นเป็นนิสัยของคนพาล สันดานชั่ว พวกคนพาลเหล่านี้มีชื่อบอกอยู่แล้วว่า พวกเขาใช้คำพูดพาลหาเรื่อง บางคนได้มีการศึกษาธรรมมาดี แต่นิสัยสูงๆ ต่ำๆ ลุ่มๆ ดอนๆ ไม่คงที่ ในบางที่มีนิสัยกิริยามารยาทเรียบร้อยดี ในบางที่มีกิริยาเหมือนกับสัตว์ดิรัจฉาน เหมือนกับเปรตกับผี คอยจ้องมองหาเรื่องคนนั้น นินทาคนนี้อยู่ตลอดเวลา เพราะสันดานคนพาลมีนิสัยเป็นอย่างนั้น

ผู้มีนิสัยเอาชนะคนอื่น พวกนี้เป็นผู้มีมานะอัตตาสูง ยอมแพ้คนอื่นไม่เป็น เรื่องเล็กๆ ก็เสริมให้กลายเป็นเรื่องใหญ่โต มีการชกต่อยฆ่ากันถึงตายไปได้ หรือเกิดความอิจฉาริษยาพยาบาท อาฆาตจ้องแค้นต่อกัน เรียกว่าสร้างเหตุด้วยวชิกรรมโดยไม่รู้ตัว เพราะสันดานมนุษย์ การอยู่กันเป็นกลุ่มใหญ่ การใช้คำพูดต่อกัน จึงมีมาก เป็นเรื่องที่ถูกใจกันบ้าง ไม่ถูกใจกันบ้าง เรื่องที่เกิดขึ้น ก็เพราะคนพูดไม่คิด หรือคิดเอาไว้แต่คิดเพื่อชนะคนอื่นอยู่เสมอ

เป็นคำพูดชอบพาลหาเรื่อง เป็นคำพูดเข้าข้างตัวเองอยู่เรื่อยไป ไม่สนใจในคำพูดที่จะกระทบคนอื่นแต่อย่างใด จะผิดใจคนอื่นก็ไม่คำนึงคิดถึง ขอให้ได้พูดตามที่ตนอยากพูดเท่านั้น นี้เรียกว่า คนพาลสันดานชั่วจนลืมตัวเอง

คนพวกนี้ชอบซื้ออิจฉาร้อนแก่คนอื่น หากรู้ว่ามีใครได้รับความนิยมนิยมชอบในเรื่องใดจะอดใจไม่ได้ จะหาวิธีทำลาย พูดให้คนอื่นเกิดความเสียหายอยู่เสมอ เรื่องไม่มีก็สร้างให้เกิดขึ้น และหาเรื่องมาดุด่าว่าร้ายกลั่นแกล้งอยู่เรื่อยไป เรียกว่าเป็นผู้ไม่มีน้ำใจในมุกิตาธรรมแต่อย่างใด ดังคำว่า “ตีปลาหน้าไซ” หมายความว่า ปลาจะเข้าไซของคนอื่น ต้องตีน้ำที่หน้าไซเขาเอาไว้ เพื่อให้ปลาทั้งหลายได้หลงไหลมาเข้าไซตัวเอง นี้หมายถึง ผู้มีความโลภหวังผลประโยชน์ตนมากเกินไป คำพูดอย่างไรจะทำให้คนอื่นเกิดความเสื่อมเสียจากอีกฝ่ายหนึ่ง ต้องใช้วิธีการพูดดุด่าว่าร้ายเพื่อให้คนมาเชื่อตัวเองให้มากเอาไว้ เพื่อจะได้ลากสักการะจากคนที่มา

ในบางครั้งคนอื่นจับได้ไล่ทันก็ยังไม่ยอมรับ ยังพูดตั้งต้นไปว่าตัวเองพูดถูกอยู่เรื่อยไป ยังหาวิธีพูดแก้ตัวมั่วกันไปแบบน้ำขุ่นๆ เพื่อให้คนอื่นยอมรับคำพูดที่ผิดๆ ของตัวเอง หรือพูด

แบบนักเลงไม่กลัวใครๆ ในลักษณะการพูดอย่างนี้จะมักกับผู้มีมานะฮัตตาสูง ถือว่าตัวเองมีฐานะชาติตระกูลสูง มีชื่อเสียงในสังคม ถือว่าตัวเองมีเงินทองกองสมบัติมากกว่าใครๆ ถือว่าตัวเองมีความรู้ดี มีหน้าที่ทำงานเป็นระดับหัวหน้าคน ถือว่าตัวเองเป็นลูกหลานของผู้ใหญ่นายโต ถือว่าตัวเองเป็นลูกหลานคุณนายคุณหญิง จึงได้มีนิสัยเย่อหยิ่งจองหองลำพองตัวไม่กลัวใครๆ

สังคมนุชชยนี้จึงเกิดมีเรื่องราวในเรื่องคำพูดนี้เป็นอย่างมาก หากฝ่ายหนึ่งมีมานะฮัตตาสูงเหมือนกัน จึงได้เกิดทำทายชกต่อยสู้กันด้วยกำลัง มีอาวุธนานาประการเข้าทำลายพากันเจ็บตายทั้งสองฝ่าย เพราะไม่ใช่เหตุผลมาแก้ปัญหา จึงได้เกิดความเสียหายในสังคมตามมา เรียกว่าเป็นมิจฉาทิฐิ มีความเห็นผิดคิดว่าตัวเองมีความถูกต้องอยู่เรื่อยไป ไม่เข้าใจในเหตุที่ผิดจึงได้ทำในทางที่ผิด พูดในเรื่องที่ผิดเป็นต้นเหตุ จึงได้เกิดผลลัพธ์ในทางที่ผิดตามมา

คำว่า เป็นผู้รู้จักเหตุ เป็นผู้รู้จักผล หมายถึง รู้เหตุดีผลดีและเหตุชั่วผลชั่ว ในบางครั้งเหตุที่ไม่ดีเราทำได้ทำไปพูดไปแล้วนาน หรือทำไปพูดไปโดยไม่มีเจตนา และทำไปพูดไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

เมื่อผลที่ไม่ดีเกิดขึ้น เราต้องใช้ปัญญาคิดพิจารณาหาเหตุ เมื่อรู้ว่าเหตุในการทำ เหตุในการพูดอย่างนี้ไม่ดี ต่อไปเราก็อย่าทำเหตุที่ไม่ดี พูดเหตุที่ไม่ดีอีกต่อไป ถ้ามีผลเกิดขึ้นในทางที่ดี เราก็จดจำเหตุที่เราทำดี เหตุที่เราพูดดีเอาไว้ ต่อไปเราจะทำเหตุที่ดี พูดเหตุที่ดีนี้ให้มากยิ่งขึ้น นี่เรียกว่าผู้มีสติปัญญาแก้ปัญหาแก่ตัวเองได้ในความเห็นใจเป็นมิจฉาทิฐิ มีความเห็นผิด เป็นเหตุที่ไม่ดีในทางกายและวาจา เราก็ละในความเห็นผิดนี้เสีย ในความเห็นใจเป็นสัมมาทิฐิ มีความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรมในทางกายและวาจา เราก็เพียรรักษาในความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรมนี้ต่อไป

ในยุคปัจจุบันนี้ มีผู้ปฏิบัติเข้าใจในอุบายวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันไป จึงยากที่จะทำความเห็นให้เข้าใจกันได้ เพราะแต่ละกลุ่มก็มีครูอาจารย์เป็นของตัวเอง ถ้าครูอาจารย์ตีความหมายในธรรมภาคปฏิบัติมาผิด ก็สอนอุบายวิธีปฏิบัติที่ผิดๆ ให้แก่ลูกศิษย์ของตัวเองต่อไป ความไม่เข้าใจของลูกศิษย์คิดว่าอาจารย์สอนถูก ก็ยอมรับปฏิบัติต่อๆ กันไป ผลจะออกมาอย่างไรก็เป็นไปตามตัวใครตัวมันก็แล้วกัน

อตตลณุตตา เป็นผู้รู้จักตน

อตตลณุตตา เป็นผู้รู้จักตน คำว่าตนจัดออกเป็น ๓ หมวดด้วยกัน

(๑) ตนในหน้าที่

(๒) ตนในรูป

(๓) ตนในนาม

ตนในหน้าที่ ต้องเป็นผู้รู้จักในหน้าที่ของตนว่า ในฐานะที่เราเป็นแม่ ต้องรู้จักว่าตัวเองเป็นแม่ มีหน้าที่รับผิดชอบอะไรบ้าง ในครอบครัว เราต้องทำหน้าที่นั้นๆ ให้สมบูรณ์ การดูแลทรัพย์สินสมบัติภายในบ้าน การจับจ่ายเงินทองให้พอเหมาะพอดีในครอบครัว การเอาใจใส่ต่อสามีเพื่อให้เกิดความสบายใจ หรือสามีก็ต้องรู้จักหน้าที่ของตน ให้รู้จักเอาใจใส่ในภรรยา อย่าทำอย่างพูดให้ภรรยา

เกิดความไม่สบายใจ อย่าไปหากินเหล่ากนิยานารีย์ให้เสียเงินทอง
อันไร้ประโยชน์ ต้องเป็นผู้นำครอบครัวให้เกิดความมั่นคงใน
ทุกๆ ด้าน

ผู้เป็นพ่อเป็นแม่มีหน้าที่ให้ความอบอุ่นดูแลอบรมสั่งสอน
ต่อลูก สิ่งใดควรสิ่งใดไม่ควร ให้ลูกได้รับการศึกษาที่ดี สอนให้ลูก
มีกิจวัตรที่เรียบร้อยดีงาม ให้ห่างจากยาเสพติดทุกชนิด สอนให้
ลูกได้รู้จักคบหามิตรที่ดี ผู้เป็นลูกก็ต้องรู้จักหน้าที่ของตน อย่า
ทำให้พ่อแม่ผิดหวัง การทำการพูดอย่างไร อย่าทำให้พ่อแม่เกิด
ความไม่สบายใจ ให้ทำตัวเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ การคบหาสมาคม
กับเพื่อนๆ ต้องระมัดระวัง ตั้งใจเรียนหนังสือให้สำเร็จตามที่
พ่อแม่ได้ตั้งใจเอาไว้ จงทำหน้าที่ให้สมกับลูกที่ดี รักษาศักดิ์ศรี
วงศ์ตระกูล และทำความอบอุ่นให้แก่พ่อแม่พี่น้องญาติมิตร
ให้ท่านเหล่านั้นได้รับความสบายจากตัวเราตลอดไป

เป็นผู้รู้จักตน เมื่อเราเป็นผู้้อยในหน้าที่การงาน เรารู้
รู้หน้าที่ของตนเองว่าเป็นผู้้อย ต้องให้ความเคารพต่อผู้เป็น
หัวหน้าหรือเป็นนายเรา ถึงหัวหน้าจะมีอายุน้อยกว่าเรา ก็ต้องให้
ความเคารพตามหน้าที่ อย่าเป็นนิสัยก้าวร้าวต่อเจ้านาย อย่าไป
พูดติฉินนินทาว่าร้ายต่อเจ้านายทั้งต่อหน้าและลับหลัง ใช้คำพูด

สรรเสริญชมเจ้านายในสถานที่ต่างๆ ด้วยความจงรักภักดี หรือมีของขวัญกำนัลเล็กๆ น้อยๆ ให้ผู้เป็นนายตามกาลสมัย ทำหน้าที่การงานที่นายได้มอบหมายให้สำเร็จในทุกครั้ง ทำอย่างไร พูดยังไงให้นายมีความรัก มีความสงสารแก่ตัวเรา เราต้องประพฤติตนอย่างนั้นอยู่เสมอ

ผู้เป็นเจ้านายก็ต้องรู้จักหน้าที่ของตน อย่าเป็นผู้ใช้อำนาจเกินความพอดี ให้รู้ตัวเองอยู่เสมอว่า เราเป็นนายคนตามหน้าที่การงานเท่านั้น ความเป็นใหญ่ในคำว่าเป็นมนุษย์ เรากับลูกน้องก็ไม่มี ความแตกต่างกันแต่อย่างใด ให้นึกถึงหัวใจของลูกน้องเอาไว้บ้าง อย่าใช้งานลูกน้องเกินความพอดี มีงานให้ลูกน้องทำให้สมกำลัง อย่าดูว่าร้ายลูกน้องในที่ชุมนุม ให้ความสรรเสริญลูกน้องในที่ชุมนุมอยู่เสมอ ให้แบ่งปันของกินของใช้ที่ดีให้ลูกน้องบ้าง เมื่อลูกน้องไม่สบาย ให้ความเอื้อเฟื้อดูแลรักษาหรือถามข่าวคราวอยู่เสมอ อย่าทำตัวให้ลูกน้องกลัวด้วยอำนาจ เมื่อเราทำดีมีความยุติธรรม ลูกน้องจะกลัวเราโดยปริยาย

เจ้านายและลูกน้อง ถ้ารู้จักหน้าที่ของตัวเอง อยู่ด้วยกัน จะไม่มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น เพราะทั้งสองฝ่ายรู้จักในคำว่าอภัย รู้จักความยุติธรรม รู้จักความพอดีตามหน้าที่ของตน เรียกว่าเป็น

ผู้รู้จักตน เป็นผู้ไม่ลืมนั่น เมื่อทำตนให้ดีอยู่ในสังคมใด เมื่อเราจากไป ให้เพื่อนๆ ในสังคมนั้นได้มีความคิดถึงเราบ้าง

อตตณฺณตฺตา การรู้จักตนในภาคปฏิบัติในรูปตน คำว่ารูปตน หมายถึงธาตุสี่ มีธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ ที่ได้รวมกันอยู่ เรียกว่าตนในรูป หรือธาตุนี้เป็นตน ถ้าผู้ไม่มีการศึกษา ก็จะไม่รู้ว่าธาตุทั้งสี่เป็นตนแต่อย่างไร เพียงพูดไปว่ากูเป็นอย่างนี้ไปเท่านั้นเอง ตนในก้อนธาตุสี่นี้ มีตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่เรียกว่าอายตนะภายใน ในคำสมมติก็เรียกว่าเป็นรูปตน

หากได้ใช้ปัญญาคิดพิจารณาให้เป็นไปในหลักความเป็นจริงแล้ว **รูปตนนี้ก็**เป็นตนชั่วคราว **ไม่มีความถาวร**จริงยั่งยืนตลอดไปได้ จะมีการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ จะมีความแก่ไปเรื่อยๆ ถึงจะมีอาหารหวานคาวที่ครบถ้วนในโภชนาการอันมีค่านำมาหล่อเลี้ยงวันหนึ่งหลายๆ ครั้งอยู่ที่ตาม รูปกายนี้ก็จะมี ความแก่ไปตามหน้าที่ของมัน ความเข้าใจในความสวของตัวเองในวัยหนุ่มวัยสาวก็จะหมดสภาพไป จะเหลือไว้ให้เห็นเหมือนกับซากผี ที่มีความเข้าใจว่าตัวเองสวก็ได้หายไป เหลือไว้เพียงหนังหุ้มร่างกายที่แก่เฒ่าหย่อนยาน ตาที่เคยมองเห็นในสิ่งต่างๆ ก็ฝ้ามัว มองไม่เห็นแม้แต่ร่างกายตัวเอง หูเคยฟังเสียงต่างๆ

ที่ชัดเจน บัดนี้ฟังเสียงสิ่งใดแทบจะไม่ได้ยิน แทบไม่ได้ยินเสียง
 ของตัวเองและเสียงของคนอื่น จมูกในวัยหนุ่มเคยสูดกลิ่นต่างๆ
 รู้จักหอม บัดนี้แทบไม่รู้จักกลิ่นหอมเหม็นอะไรเลย ลิ้นเคยรับรส
 อาหารหวานคาวที่อร่อย บัดนี้หายไปไม่รู้ว่าอาหารอร่อยเป็น
 อย่างไร ร่างกายในวัยหนุ่มเคยเดินสามศอกออกสามวาอย่าง
 แข็งแรง บัดนี้เป็นอย่างไรได้แต่โอดโอยในความเคลื่อนไหว เมื่อ
 ถึงวัยที่แก่เฒ่าชรา มา โรคภัยเจ็บป่วยเกิดขึ้นซ้ำเติม มีความทุกข์
 ทรมานเป็นอย่างมากทีเดียว ในที่สุดก็หมดกำลัง หมดลมหายใจ
 ก็ตายจากกันไป

ร่างกายที่เข้าใจว่าเป็นตนนั้นเพียงเป็นตนได้ชั่วคราวเท่านั้น
 ความยึดมั่นถือมั่นคิดว่าร่างกายนี้เป็นตน จึงเป็นความเห็นผิด
 หลงผิดไปชั่วขณะ ในวาระสุดท้ายก็ไม่มีอะไรเป็นอีกต่อไป จึงได้
 เรียกว่าอนัตตา เป็นก้อนธาตุที่หมดสภาพไป ไม่มีอะไรเลย ธาตุสี่
 ของคนและสัตว์ก็แตกสลายลงสู่ธาตุเดิมไป แม้แต่ต้นไม้ใบหญ้า
 หรือสิ่งไม่มีวิญญาณครองก็เช่นกัน มันมีอายุในตัวมันเอง จึงเรียกว่า
 “สพเพ สงฺขารา อนิจฺจา สพเพ สงฺขารา ทุกฺขา สพเพ ธมฺมา อนตฺตา
 สังฺขารทุกฺขอย่าง เมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมมีความเปลี่ยนแปลงไป
 สังฺขารใดมีจิตวิญญาณครองอยู่ ย่อมทนทุกข์ทรมาน ในที่สุดก็

หมดสภาพไป”

ให้เราใช้ปัญญาคิดพิจารณาอยู่เสมอว่า เรามาเกิดในโลกนี้
 ข้าซากนบชาติไม่ได้ เกิดเป็นคนบ้าง เกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉานน้อย
 ใหญ่บ้าง เกิดขึ้นมาแล้วก็หากินไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง ก็พากันตายไป
 ไม่ได้สมบัติของโลกติดตตามไปได้เลย เมื่อยังมีชีวิตอยู่ ก็จะเอา
 ใจนี้ ยึดในสิ่งนั้น ผูกพันในสิ่งนี้ ในที่สุดก็หลอกตัวเองหลงเกิด
 ตายเป็นทุกข์ในโลกนี้เท่านั้น หรือจะเกิดมาในโลกนี้อีก ก็จะเป็น
 ในลักษณะในชาตินี้เช่นกัน ชาติอนาคตก็เหมือนชาติอดีตที่ผ่านมา
 ชาติอดีตที่ผ่านมา ก็จะเหมือนในชาติปัจจุบัน จะหลงกันไปถึง
 ไหนเล่า

อตตถยตุตา รู้จักตนในนาม การจะรู้จักตนในนามได้
 ต้องมีสติปัญญาที่ฉลาดเฉียบแหลมเป็นอย่างมาก จึงจะรู้จักตน
 ที่เป็นนามได้ แต่ก็ไม่เหลือวิสัยถ้าเป็นผู้มีสติปัญญาที่ดี ที่ว่าอตตา
 ในนามก็มีเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ทั้งสี่นี้เป็นอาการของ
 จิตที่เกิดจากจิตนั่นเอง เฉพาะวิญญาณเป็นการรับรู้ในเวทนา
 รับรู้ในสัญญา รับรู้ในสังขารเท่านั้น ทั้งสี่นี้ตกอยู่ในอนิจจัง
 ความไม่เที่ยง ทุกขัง ความเป็นทุกข์ อนัตตา ความหมดสภาพ
 ไม่มีอะไร ทั้งสี่นี้จะมีการทำงานได้ก็เพราะมีธาตุสี่เท่านั้น

เมื่อธาตุสี่ได้แตกสลายไปแล้ว อากาโรทั้งสี่ คือเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็หดตัวรวมกันอยู่ในจิตเดิม เหมือนต้นมะม่วงทั้งหมดได้หดตัวรวมกันอยู่ในเม็ดมะม่วงนั้น แต่มองไม่เห็นต้นมะม่วงในเม็ดมะม่วงได้ เมื่อเอาเม็ดมะม่วงมาปลูกในพื้นดิน ต้นมะม่วงก็จะเกิดจากเม็ดมะม่วงนั่นเอง นี่ฉันทิ นาม คืออาการของจิตก็เป็นในลักษณะฉันทินั้น เมื่อเกิดมีธาตุสี่ คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ มีอายตนะ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ได้เกิดขึ้นมาก่อน อาการของจิต คือ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็จะออกทำงานไปตามหน้าที่และมีการเชื่อมโยงต่อกันทั้งหมด

เช่น เวทนา มีหน้าที่รับอารมณ์ที่เป็นสุข รับอารมณ์ที่เป็นทุกข์ รับอารมณ์ที่ไม่สุขไม่ทุกข์ อารมณ์เหล่านี้จะมีเหตุส่งต่อมาจากสัญญาความจำ ความจำเป็นเหตุเกิดขึ้นจากการได้สัมผัสของอายตนะภายใน คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อายตนะภายในเป็นเหตุเกิดขึ้นจากการได้สัมผัสของอายตนะภายนอก คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่เรียกว่า กามคุณห้า จึงได้เกิดเป็นอริฏฐารมณ์ เป็นอารมณ์ที่ชอบใจ เกิดเป็นอนิฏฐารมณ์ เป็นอารมณ์ที่ไม่ชอบใจได้เกิดขึ้น ที่เรียกว่าธรรมารมณ์ ตัวธรรมารมณ์นี้จึงเข้าสู่ขบวนการของสังขาร จึงได้มีการปรุงแต่งไปตามอารมณ์

นั้นๆ ตาสัมผัสรูป หูสัมผัสเสียง จมูกสัมผัสกลิ่น ลิ้นสัมผัสรส กายสัมผัสของอ่อนแข็ง จึงได้ปรุงแต่งแล้วจึงเกิดเป็นอารมณ์ที่ ชอบใจบ้าง ไม่ชอบใจบ้าง อารมณ์อย่างนี้จึงทำให้เกิดความสุขใจบ้าง เกิดความทุกข์ใจบ้าง และไม่สุขไม่ทุกข์ใจบ้าง ที่เรียกว่า เวทนา คืออารมณ์ที่ต้องเสวยนั่นเอง

นามทั้งสี่ คือ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี้เป็นอาการ ของจิตโดยตรง จึงได้เกิดความเข้าใจผิดความหลงผิด จึงคิดว่า เป็นอัตตาตัวตน จึงเกิดความยึดมั่นถือมั่น เรียกว่าอุปาทานขันธ เมื่อรวมในรูปขันธที่เป็นธาตุสี่เข้าด้วยกัน จึงเรียกว่าขันธห้า คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เท่านั้นเอง พระพุทธเจ้าได้ ตรัสไว้ว่าความยึดมั่นถือมั่นในขันธห้าเป็นทุกข์ จึงเป็นมิจฉาทิฎฐิ มีความเห็นผิด เมื่อไปยึดติดหลงผิดในขันธห้าว่าเป็นอัตตาตัวตน เมื่อไร ก็จะทำให้เกิดความทุกข์ตลอดไป

ขอให้พวกเราได้ใช้สติปัญญาคิดพิจารณาในขันธห้า ให้รู้เห็น ว่าขันธทั้งห้าตกอยู่ในอนิจจัง ความไม่เที่ยง ทุกขัง ความทนทุกข์ ทรมานอยู่ตลอดเวลา อนัตตา เป็นสิ่งที่หมดสภาพไป ไม่มีอะไร เป็นเราเป็นเขาแต่อย่างใด เมื่อมีปัญญารู้เห็นตามความเป็นจริง อยู่อย่างนี้ จึงเป็นสัมมาทิฎฐิ มีความรู้เห็นอย่างถูกต้องชอบธรรม

ตามความเป็นจริง พระพุทธเจ้าตรัสว่า ให้รู้เห็นตามความเป็นจริง
ด้วยปัญญาของตัวเองดังนี้

มตตลลลลลลลล เป็นผู้รู้จักประมาณ

มตตลลลลลลลล เป็นผู้รู้จักประมาณ คำว่าประมาณ หมายถึง รู้จักความพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ตามปกตินิสัยคนเราจะเอาอะไรสักอย่าง จะชอบเอาเกินความพอดีอยู่เสมอ เช่น เห็นอาหารมากล้นแล้วแต่เป็นของที่ถูกใจ จะเอามารับประทาน พอประมาณก็ทำไม่ได้ อยากรู้อยากเห็นก็ต้องเอาอย่างเต็มที่ มีอะไรเอาทุกอย่าง ไม่รู้ในคำว่าความพอดี เช่น มีอาหารบุฟเฟต์ที่วางไว้ในที่เลี้ยงแขกในงานต่างๆ คนไม่รู้ประมาณชอบเอาอย่างเต็มที่ ของดีที่อร่อย มีเนื้อ ปลา เป็ด ไก่ หรือผลไม้ที่หวานอร่อย ก็จะหยิบเอาตักเอาจนเกินความพอดี จะมีเหลือไว้ให้คนอื่นเป็นกระดูกกับน้ำและผลไม้ที่ไม่อร่อย เอาแบบไม่ดูหน้าใครๆ เอาไว้พริบพริบแบบหน้าตาเฉย มีหน้าซำยังเอาใส่ถุงใส่ห่อ อาหารจะ

ไม่พอแก่คนอื่นก็ไม่สนใจต่อใครๆ นำไปกินเอร็ดอร่อยแต่ผู้เดียว คนอื่นจะได้กินอาหารอร่อยเหมือนตัวเองหรือเปล่า ก็ไม่ได้คำนึงถึงเพื่อนแต่อย่างใด นี่เรียกว่าเป็นคนที่ขาดน้ำใจ ไม่รู้จักอกเขากเรา เป็นนิสัยชอบเอาเปรียบคนอื่นอยู่เสมอ

บางคนตกแต่งประดับประดาเกินความพอดี มีการเพิ่มเติมเสริมแต่งร่างกายเกินความพอดี ทำให้เสียธรรมชาติ เหมือนกับไม่ยอมรับความจริง ดังมีผู้หญิงที่มีอายุคนหนึ่งเล่าให้ฟังว่า ในครั้งที่ตัวเองอยู่บ้านก็ไม่ชอบแต่งตัวออกไปสังคม ในช่วงนั้นได้เลี้ยงหมาไว้หลายตัว ก็มีความรักหมาสงสารต่อหมาเป็นปกติ ได้อ่านหนังสือธรรมะมาพอสมควร อ่านเรื่องของร่างกายที่แก่หง่อม ผมหงอก ฟันหลุดไป ร่างกายหย่อนยาน หนังสือเวียนอ่านแล้วก็เฉยๆ ไม่มีความรู้สึกอะไร ได้ฟังหลวงพ่อบุญญาให้ฟังในเรื่องความแก่เจ็บตายหลายครั้งก็เฉย หลวงพ่อให้ใช้ปัญญาคิดพิจารณา ก็ไม่ได้พิจารณา ก็เพราะรู้อยู่แล้วจะไปพิจารณาทำไม ในบางครั้งไปงานศพก็นำมาคิดอยู่บ้าง ก็เฉยๆ

ในวันหนึ่งได้รับเชิญไปในงานที่สำคัญ เพื่อนๆ รุ่นเดียวกันก็จะไปในงานนี้หลายคน ทุกคนก็จะแต่งตัวไปในงานนี้ด้วยตัวเองก็ตัดสินใจไปให้ร้านเสริมสวยตัดผมแต่งตัวให้บ้าง เมื่อเสร็จ

แล้วก็ได้กลับมาที่บ้าน โยมพุดให้ฟังทั้งหัวเราะลั่นทีเดียว พุดว่า “หลวงพ่อดี ดิฉันได้เข้าใจในหลักความจริงในวันนั้น เมื่อเข้าประตูบ้านมา ตามปกติฝูงหมาก็จะออกมาต้อนรับทุกครั้ง ในวันนั้นเกิดสิ่งที่ไม่คาดคิดขึ้น หมาในบ้านพากันเห่าเหมือนกับเห็นคนแปลกหน้า ในขณะที่นั้นยังไม่รีบทำอะไรก็เดินเข้าไปในบ้าน ฝูงหมาก็เห่า วิ่งไปมารอบบ้าน จะเรียกให้หมาเข้ามาหา ก็ไม่เข้ามา ก็พากันเห่าอยู่นั้นแหละ ก็นึกได้ว่าหมาเห่ากู่แน่ มันเห่ากู่เรื่องอะไร

ในขณะที่นั้นมองเห็นกระจกเงาอันหนึ่ง ก็เดินเข้าไปส่องดูตัวเอง พอเห็นตัวเองเท่านั้น เกิดตะลึงใจขึ้นมา แทบจะจำตัวเองไม่ได้เลย จึงรู้ว่าหมาเห่าเราก็เพราะจำเราไม่ได้ มันถึงได้เห่าเมื่อนึกได้แบบนี้ จึงได้คิดถึงธรรมะที่หลวงพ่อดีเทศน์ให้ฟังในครั้งนั้น ได้เอามาคิดในขณะที่นั้นทันที มีความสลดสังเวชตัวเองเกิดขึ้นจนน้ำตาไหลออกมา และได้ร้องให้ขึ้นเสียงดัง ยังดีที่อยู่คนเดียวไม่มีใครเห็น จึงคิดว่างานนี้ไม่ต้องไป ว่าแล้วก็เข้าห้องน้ำอาบน้ำชำระล้างที่ร้านเสริมสวยแต่งให้ออกให้หมด แล้วมาใส่ผ้าชุดเก่าตามปกติ แล้วได้ลงมาข้างล่าง หมาทิ้งหลายเห็นเข้า พากันวิ่งเข้ามาหาแสดงความรักต่อเจ้าของเหมือนเดิม

จากนั้นมาก็เอาธรรมะของหลวงพ่อกมาพิจารณา และเอาเรื่องที่ทำเองทำให้หมาหลงจำไม่ได้มาพิจารณาด้วย ใจก็ได้เกิดความรู้เห็นตามหลักความเป็นจริง สิ่งที่เคยมีความเข้าใจผิดในเรื่องต่างๆ ก็เกิดความรู้เห็นกระจ่างแจ้งขึ้นมาที่ใจอย่างชัดเจน จึงได้เห็นคุณค่าของหมาในขณะนั้น ถ้าหมาไม่เห่าตัวเราก็จะหลงความจริงไปนาน จึงขอขอบคุณเป็นอย่างมาก เรารู้ความจริงในสังขารในครั้งนี้ก็เพราะหมาแท้ๆ หรือจะว่าหมาแสดงธรรมะให้ฟังในครั้งนี้ก็ว่าได้”

ตัวเราที่อ่านหนังสืออยู่ในขณะนี้ มีความเห็นเป็นอย่างไรร เคยเห็นหมาเห่าตัวเราหรือเปล่า หรือเคยมีจิ้งจกตกหรือไม่ โยมผู้หญิงท่านนี้ จากนั้นมาแก้ไขปัญญาคิดพิจารณาในสิ่งต่างๆ ให้ลงสู่อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา จนจิตยอมรับความจริงไม่มีทุกข์ร้อนในสิ่งใดๆ ใจที่เคยหวงแหนยึดในเงินทองกองสมบัติ ไม่มีในใจอีกต่อไป ใจมีแต่ความสุขสบาย เหมือนได้ยกหาบของที่หนักหน่วงออกจากบ่าได้แล้ว มีแต่ความเบากายเบาใจอยู่ตลอดเวลา ผู้หญิงคนนี้ได้มีเหตุให้รู้ธรรมจากตัวเองไปเสริมแต่งตัวให้เกินความพอดี แต่ก็ยังดีที่มีหมาเห่าจึงได้เกิดความสำนึกตัวได้ เป็นผู้ที่มีสติปัญญาที่ดี มีเหตุผลที่เอาตัวออกจากความหลงผิดนี้ได้

หลายคนที่มีอะไรเกินความพอดี จะเกิดมีแต่ปัญหา เช่น มีคู่ครองเกินความพอดี จะเกิดมีปัญหาตามมา ครอบครัวร้อนเป็นไฟ ทำให้เกิดความแตกแยกกันไป ทำให้ลูกมีปมด้อยขาดความอบอุ่น เพราะพ่อแม่แยกทางกันไป ทำให้ลูกมีจุดอ่อนเป็นผลกระทบต่อการศึกษา บางครอบครัวขยันสร้างสมาชิกขึ้นมาจนเกินความพอดี ไม่รู้ประมาณตนว่าเรามีเงินทองกองสมบัติไม่พอเพียงที่จะเลี้ยงดู เมื่อเกินความพอดี ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นให้ทานแก่คนอื่นไป หรือเลี้ยงกันไปตามประสาโดยขาดการศึกษาหรือปล่อยให้ให้เป็นเด็กเร่ร่อนจรจัดหาอาหารทานเขากิน สร้างปัญหาให้แก่สังคมเป็นอย่างมากทีเดียว

บางคนได้ทราบว่าจะมีการแจกของฟรี รีบเข้าไปโดยไม่ดูแถวที่เขามีอยู่แล้ว ของมีจำกัดให้คนละชิ้น กลัวจะไม่พอกันแต่ตัวเองเดินไปขอสองชิ้นสามชิ้น เพื่อผ้าบัง เพื่อลูกบ้าง เพื่อหลานบ้าง ส่วนมากจะขอเพื่อลูกเพื่อหลาน ขอเพื่อผ้าก็มีบ้างเป็นส่วนน้อย ข้าพเจ้ารู้ดีเพราะเป็นผู้ให้ บางคนเอากันแบบเวียนเทียนที่เกินพอดีในบางครั้งพระได้ประกาศแจกของดีของฟรีคือธรรมะตาจะมองซ้ายขวาหาประตูศาลาว่าอยู่ที่ไหน พอพระขึ้นธรรมาสน์ตัวเองก็ออกพ้นศาลาไปแล้ว ของฟรีคือธรรมะทำไมจึงไม่ชอบ

หาคำตอบให้แก่ตัวเองก็แล้วกัน

พูดเกินความพอดี บ่นเกินความพอดี จึงทำให้คนอื่นเกิดความรำคาญ เกิดความเบื่อหน่ายในคนซึ่งบ่นหรือขออะไรกับใครๆ ก็ขอเกินประมาณ ทำให้ผู้จะให้เกิดความเบื่อหน่ายในผู้ขอ ดังคำว่า “ผู้ขอไม่เป็นที่พอใจกับผู้ให้” เมื่อขอไม่ได้ก็ไม่พอใจกับผู้ที่เราขอ ขออะไรมาได้จึงมีความพอใจกับผู้ให้ ควรให้กับผู้ที่ไม่ควรให้ ไม่ควรให้กับผู้ที่ไม่ควรให้

ถ้าใครรู้จักในคำว่าพอดี ผู้นั้นจะมีความสุขเป็นอย่างมากทีเดียว ที่เรียกว่ามัชฌิมา คือความเป็นผู้รู้การเลี้ยงชีวิตอยู่ในความพอดี เช่น ทำอาหาร ถ้าใส่เครื่องปรุงด้วยความพอดี อาหารก็จะมีรสชาติอร่อย พูดในเรื่องอะไรก็มีความพอดีพร้อมด้วยเหตุและผล ก็จะทำให้คนทั้งหลายมีความสนใจ ในหมวดมตตณฺยุตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณนี้ มีความเหมาะสมกับหมู่ประชาชนที่อยู่ร่วมกัน การปฏิบัติตัวให้เป็นไปในธรรมหมวดนี้นั้นไม่ยาก ให้ฝึกตนไม่เป็นผู้เห็นแก่ตัว ฝึกตัวเองให้เกิดมีความละเอียด เพียงเท่านั้นก็สามารถให้ตัวเองอยู่เป็นสุขได้

นี่คือการปฏิบัติธรรม คือการใช้ปัญญาคิดพิจารณาแก้ปัญหาของตัวเองได้ ก่อนจะแก้ปัญหา ต้องรู้จักปัญหาของตัวเอง

เราเป็นผู้สร้างปัญหาให้แก่ตัวเองได้ เราก็ต้องแก้ปัญหาก็แก้ตัวเองได้เช่นกัน ส่วนมากผู้ปฏิบัติธรรมไม่เข้าใจในการปฏิบัติเท่าที่ควร มีความเข้าใจไปว่า การปฏิบัติธรรมคือไปนั่งหลับตานึกคำบริกรรมให้จิตมีความสงบ วิธีนี้ก็ถูก แต่ถูกในวิธีการหลบปัญหา หรือหลบปัญหาของตัวเองเอาไว้เท่านั้น เหมือนหินทับหญ้าเอาไว้ชั่วคราว เมื่อหินทับอยู่ หญ้าก็ไม่เกิด เมื่อเอาหินออกไปหญ้าก็เกิดขึ้นในที่แห่งนั้น นี่ฉันใด การทำสมาธิให้จิตมีความสงบเพียงอย่างเดียว ไม่เป็นวิธีแก้ปัญหาก็แก้ตัวเองแต่อย่างใด ฉะนั้น

กาลณญตา เป็นผู้รู้จักกาลเวลา

กาลณญตา เป็นผู้รู้จักกาลเวลา หมายถึงกาลเวลาของตัวเอง และกาลเวลาของคนอื่น และกาลเวลาในสิ่งที่เราดูแลรักษา และเวลาเกี่ยวกับหน้าที่การงานที่จะต้องทำ กาลเวลาที่จะได้ใช้คำพูดในหมู่ชนให้ถูกกับกาลเวลานั้นๆ กาลไหนควรทำอะไร กาลไหนควรพูดในเรื่องอะไร ต้องเป็นผู้รู้จักแบ่งกาลเวลาให้ถูกกันกับสถานการณ์ของตัวเองและสังคม กาลไหนควรทำงาน กาลไหนควรพักผ่อน งานอะไรควรทำก่อน งานอะไรควรทำทีหลัง งานอะไรรีบด่วน งานอะไรช้าไว้ก่อนได้ งานอะไรมีความสำคัญมาก งานอะไรมีความสำคัญน้อย เป็นงานส่วนตัวหรืองานเกี่ยวกับบุคคล หรืองานเกี่ยวกับสังคมส่วนรวม ต้องแบ่งงานให้ลงตัวกับกาลเวลานั้นๆ

การนัดหมายในงานภายนอกเกี่ยวกับสังคมจึงมีความสำคัญ จะทำให้คนอื่นมีความเชื่อถือและให้ความสำคัญแก่ตัวเรามากขึ้น ผู้อื่นจะให้ความเคารพเกรงใจ ให้การต้อนรับ ให้ความเอื้อเฟื้อ เพราะเป็นผู้ตรงต่อกาลเวลา มีอะไรจะให้หมู่คณะช่วยเหลือ ทุกคนจะมีแต่ความเต็มใจ เพราะเรามีสัจวาจา เป็นผู้พูดจริง ทำจริง มีอะไรพอช่วยเหลือได้ก็ช่วยจริง เว้นเสียแต่สิ่งเหลือวิสัย

กาลไหนควรได้อยู่กับครอบครัว ต้องเป็นผู้รู้จักหน้าที่ ของตัวเอง สามีต้องรู้จักกาลเวลาของภรรยา ภรรยาก็ต้องรู้จัก กาลเวลาของสามี พ่อแม่ต้องรู้จักกาลเวลาของลูก ผู้เป็นลูกก็ต้อง รู้จักกาลเวลาของพ่อแม่ ถ้าปฏิบัติให้รู้จักกาลเวลาอยู่อย่างนี้ ครอบครัวนั้นจะมีแต่ความสงบสุขร่มเย็น มีความรักสามัคคีต่อกัน มีความอบอุ่น ไม่มีเรื่องให้เกิดทะเลาะวิวาทกันแต่อย่างใด เพราะ แต่ละฝ่ายรู้จักกาลเวลาของตัวเอง และรู้จักกาลเวลาของคนอื่น จะมีความรักต่อกันที่ยั่งยืนจนกว่าชีวิตจะหาไม่

ในบางครอบครัวไม่รู้จักกาลเวลาซึ่งกันและกัน จึงได้เกิด ความเข้าใจผิดซึ่งกันและกัน เกิดความริ้าวราน ไม่ไว้วางใจซึ่งกัน และกัน มีความสงสัยซึ่งกันและกัน ภรรยาสงสัยสามีว่าจะมี บ้านเล็กบ้านน้อยที่ไหนอีกก็ไม่รู้ ดูผิดสังเกตว่ากลับบ้านไม่ตรง

ต่อเวลา ทุกครั้งที่ผ่านมาโทรศัพท์มาบอกว่าอยู่ที่ไหนทำอะไรอยู่ จะกลับบ้านเวลาประมาณเท่านั้นเท่านั้น เมื่อกลับมามีอาการผลไม้นิดมือมาด้วย มีการหักทายเป็นภรรยาและลูกๆ ด้วยความอบอุ่น ได้กินข้าวปลาอาหารพร้อมหน้าพร้อมตากัน แต่บัดนี้กลับบ้าน เป็นเวลาตึกผิตสังเกต โทรศัพท์ขาดการติดต่อ ปิดเครื่องอยู่ตลอดเวลา กลับมาหน้าตาไม่แจ่มใส ไม่ถามไถ่ลูกเมีย เหมือนกับว่ามีอารมณ์เสีย อ่อนเพลียนอนหลับสนิททุกคืน เงินที่ได้มาไม่ครบถ้วนตามจำนวน อาหารที่แบ่งไว้ก็เน่าเสียทุกครั้ง ถ้าอย่างนี้จะให้ไว้ใจได้อย่างไร

ฝ่ายสามีก็ไม่ไว้ใจภรรยาเช่นกัน แต่ละคืนแต่ละวันมีการรับเชิญไปในงานมากผิตปกติ การแต่งตัวก็หรูหราต่างจากอดีตที่ผ่านมา กลับบ้านก็ไม่ตรงต่อเวลา อาหารก็ไม่ทำให้สามีและลูกๆ ได้รับประทานร่วมกันเหมือนครั้งก่อน กลับบ้านตึกตื่นเที่ยงคืนไม่รู้ว่าใครมาส่ง ดูใบหน้าบูดบึ้งอารมณ์เสียในเรื่องอะไร มากี่ไม่รู้ ถ้าถามดีๆ ก็มีคำพูดแก้ตัวว่าตนเลี้ยงสังสรรค์เพื่อนเก่า ในบางครั้งก็พูดดี มีการประจบประแจงซักแม่น้ำทั้งห้ามาพูด เหมือนกับว่าพูดกลบเกลื่อนความผิตของตัวเองไปในตัว

ลูกๆ ก็เช่นกัน การศึกษาก็ว่าเรียนพิเศษอยู่เรื่อย ลูกชาย

ก็ขอแต่เงินพ่อแม่ครั้งละหลายร้อย ไม่รู้ว่าเอาไปซื้ออะไรหรือเอาไปให้ใคร กลับบ้านก็ไม่ตรงตามเวลาเหมือนครั้งที่ผ่านมา เมื่อถามก็บอกว่าไปส่งเพื่อนๆ หรือครูอาจารย์ให้ทำงานพิเศษ ลูกสาวก็เช่นกัน แต่ก่อนมาเคยขอเงินพ่อแม่อยู่เสมอ เมื่อเป็นสาว ไม่เคยขอเงินจากพ่อแม่อีกเลย ไม่รู้ว่าได้เงินจากไหนมาใช้จ่ายในการศึกษา เวลากลับบ้านก็มีคนมาส่ง หรือลูกสาวมีความผูกพันกับเพื่อนชายหรือเปล่า พ่อแม่อาจมองลูกไปในทางที่ไม่ดีก็เป็นได้ การงานการศึกษาได้เลิกตามเวลาอยู่แล้ว ถ้าเป็นในลักษณะอย่างนี้ จะทำให้พ่อแม่ลูกแตกกระจายกันไปคนละทิศละทางได้ นี่ก็เพราะไม่รู้จักกาลเวลาเป็นต้นเหตุ ทำให้สังคมผู้ดียอมรับไม่ได้ กาลฉุนเฉียว รู้จักกาลเวลาเกี่ยวกับสังคมอื่นๆ ทัวไปต้องรู้จักและสนใจเอาไว้มั่ง เพราะเป็นศักดิ์ศรีของตัวเอง และเป็นศักดิ์ของวงศ์ตระกูล พ่อแม่เพื่อนฝูงจะให้ความไว้วางใจว่าเราเป็นผู้ตรงไปตรงมา คนอื่นจะได้ถามหาด้วยความสรรเสริญแก่ตัวเราตลอดไป

กาลฉุนเฉียว ให้รู้จักแบ่งกาลเวลาให้เหมาะสม เพราะฆราวาสมีหน้าที่การงานที่จะต้องทำมีมาก กาลไหนให้เป็นไปในทางโลก กาลไหนให้เป็นไปในทางธรรม ถ้าไม่แบ่งกาลเวลาเอาไว้

ก็จะมีช่องว่างหาวิธีแก้ตัวว่างานนั้นเข้าเกินไป สายเกินไป ร้อนนักหนาวนัก กระทบนัก มีวิธีแก้ตัวเองไปเรื่อยๆ งานที่คั่งค้างอยู่ก็ไม่สำเร็จเสร็จสิ้นแม้แต่อย่างเดียว นั่นคือแบ่งกาลเวลาทำงานไม่ถูกกับงาน จึงถูกกิเลสค้นหาชักพาให้เป็นไปในทางที่เสียประโยชน์ ด้วยการอ้างเวลาหาวิธีแก้ตัวอย่างนี้ตลอดไป

เราต้องฝึกตัวเองให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการทำงานทุกอย่างไป งานของตนก็อย่าให้ขาด งานของราชการก็อย่าให้เสีย เพราะชีวิตเราเกิดมาต้องต่อสู้ต่องานทุกประเภท จะทำตัวเป็นคนขี้เกียจเที่ยวเตร่กินๆ นอนๆ ไม่ต้องทำอะไร ถ้าเป็นไปในลักษณะอย่างนี้ ชีวิตจะไม่มีความสำเร็จแต่อย่างใด งานหนักก็ไม่เอา งานเบาก็ไม่สู้ ชีวิตความเป็นอยู่ ไม่รู้หน้าที่ของตัวเองเหมือนสัตว์บางประเภท งานทางโลกก็ไม่เอาไหน และงานในทางธรรมก็ไม่สนใจ จึงเสียประโยชน์ตนไปอย่างน่าเสียดาย ที่ทำให้ตัวเองหมดหวัง ถ้าเป็นในลักษณะนี้ถือว่าเป็นผู้หมดโอกาสในชีวิต หมดสิทธิ์แห่งความสำเร็จ ต้องฝึกตัวใหม่ ยังไม่สายเกินไป เราต้องฟังตัวเองให้ได้

ในภพชาติที่เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นชาติที่สูงสุดกว่าสัตว์ดิรัจฉาน เพราะชาติของมนุษย์เป็นชาติที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ

ที่เรียกว่ามนุษย์ใจสูง ฉลาดรอบรู้กว่าสัตว์โลกทั่วไป ในยุคนี้ถือว่าเรามีความโชคดีเป็นอย่างมาก ที่เราได้เกิดมาได้พบพระพุทธศาสนาที่มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม เป็นศาสนาที่ไม่เป็นศัตรูกับใครๆ ไม่มีการเมืองเข้ามาแอบแฝงเพื่อผลประโยชน์ และเป็นศาสนาที่ไม่มีการสร้างทุกข์ โทษ ภัย ให้แก่ใครๆ การได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนาอย่างนี้ มีประชากรของโลกร่วมแปดพันล้านคน หนึ่งในจำนวนนี้คือเราที่ได้พบพระพุทธศาสนา เวลาในชีวิตเรายังมีอยู่ไม่มากนัก เราควรหากำไรชีวิตให้แก่ตัวเอง นั่นคือประพฤติดุธรรมปฏิบัติธรรม

อย่าให้ชีวิตที่เกิดมาเสียประโยชน์ กาลเวลารวันคืนผ่านไป ชีวิตก็ลดน้อยถอยลงสิ้นเข้าทุกที อีกไม่กี่วันเดือนปีข้างหน้าก็จะสิ้นชีวาอำลาจากภพของมนุษย์นี้ไป ไม่มีใครๆ ในโลกนี้บอกทิศทางและตามส่งเราเลย มีแต่กรรมดีกรรมชั่วเท่านั้น เป็นเพื่อนของจิตที่จะพาไปรับผล ถ้ากรรมชั่วพาจิตไปก็จะได้รับผลชั่ว ถ้ากรรมดีพาจิตไปก็จะได้รับผลดี มีคนพาลสันดานชั่วชอบพูดว่า กรรมชั่วไม่มี กรรมดีไม่มี ทำดีทำชั่วไม่มีผลกรรมตามสนอง เราไม่ต้องไปเชื่อตามคนพาลเหล่านี้เลย เพราะจิตเขาฟังได้เกิดมาเป็นชาติมนุษย์ครั้งแรก ไม่รู้เรื่องอะไร เขาพูดไปตามภาษาของคนที่ไม่รู้อะไร ไม่ต้องให้ความสำคัญกับคนพาล

ประเภทนี้ เขาเป็นกลุ่มตะโมตะมะ มีตมาแล้วมีตไป

หน้าที่ของเราต้องแบ่งเวลาไปรักษาศีลภาวนาปฏิบัติ เราจะได้สร้างกุศลบำเพ็ญบารมีให้เต็มที เมื่อพลาดโอกาสในชาตินี้ไปแล้ว ถ้าเราได้มาเกิดในภพชาติอีก ไม่ทราบว่าจะได้มาเกิดร่วมพระพุทธศาสนาเหมือนชาตินี้อีกหรือไม่ ฉะนั้น เมื่อเรามีชีวิตอยู่ จงบำเพ็ญบุญกุศลบารมีให้เต็มทีก่อนชีวิตจะสิ้นสลายจากโลกนี้ไป ในชาตินี้หากเราภาวนาปฏิบัติให้ต่อเนื่องกัน จะมีสติปัญญา รู้แจ้งเห็นจริงในพระสัทธรรม และได้บรรลุมรรคผลนิพพานในชาตินี้ ก็อาจเป็นได้

หากไม่ได้มรรคผลในชาตินี้ บุญกุศลบารมีที่เราได้บำเพ็ญในชาตินี้ ก็จะเป็นเหตุเป็นปัจจัย เป็นนิสสัย ให้แก่ตัวเราอย่างฝังใจ เมื่อได้เกิดในชาติหน้า ก็จะได้ไปเกิดในยุคที่มีพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นในโลก เราก็จะได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าโดยตรง กุศลบารมีที่เราได้บำเพ็ญมาแล้ว ก็จะเป็นพลังหนุนให้เราได้เกิดมีสติปัญญา รู้แจ้งเห็นจริงในพระสัทธรรม ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ดับขันธเข้าสู่พระนิพพานเป็นชาติสุดท้าย การเกิดแก่การเจ็บตายในภพน้อยภพใหญ่ก็จะสิ้นสุดลง เพราะปัญญาได้ทำลายเชื้อ คือ ตัณหา ได้หมดจากใจไปแล้ว

ตั้งภาชิตว่า “นิพพานัน ปรมฺ สุญฺญํ นิพพานัน ปรมฺ สุขํ ความสูญสิ้นไปจากอาสวะกิเลสน้อยใหญ่ได้สูญสลายจากหัวใจ ไปจนหมดสิ้น” ตัณหาความอยากนานาประการ อันเป็นรากเหง้า เคঁามูลให้แก่กิเลสน้อยใหญ่ทั้งหลาย อันเป็น “สมุत्ตณฺ्हํ อพุกุหํ ได้รู้ถอนตัณหากับทั้งมูลรากได้แล้ว” ไม่มีให้เป็นเชื้อไปเกิดในภavn้อยภavnใหญ่อีกต่อไป ไม่มีความทุกข์ใจต่อหมู่กิเลสตัณหาเหล่านี้ ใจจึงมีอิสระเสรี ไม่มีความทุกข์เดือดร้อนแต่อย่างใด จึงให้ชื่อว่า “นิพพานัน ปรมฺ สุขํ พระนิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง” ผลที่ได้รับอย่างนี้ก็เนื่องด้วยเป็นผู้รู้กาลเวลา เอาตัวเข้ามาปฏิบัติ เพื่อกำจัดปัญหาอันเป็นต้นเหตุที่เป็นมิจฉาให้หมดไปจากในนั้เอง

ตัวกำจัดกิเลสตัณหาที่สำคัญคือปัญญา ตั้งภาชิตว่า “ปัญญา ปริสุขมฺติ จิตจะมีความบริสุทธิ์ได้เพราะปัญญา” ที่มีคนทั้งหลายพากันเข้าใจว่า จิตมีความบริสุทธิ์ได้เพราะการทำใจให้สงบเป็นสมาธิ การที่มีความเห็นเป็นอย่างนี้เป็นมิจฉาปฏิญฺฐิ มีความเห็นผิดหรือไม่ ให้ท่านได้พิจารณากันด้วยเหตุผล และยกเอาบุคคลในสมัยครั้งพุทธกาลมาเป็นตัวอย่างบ้าง ในครั้งพุทธกาลมีใครบ้างทำให้จิตมีความบริสุทธิ์ด้วยการทำสมาธินี้

หรือในครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าสอนให้ผู้ปฏิบัติละอาสวะกิเลส
ค้นหาด้วยวิธีการทำสมาธิความสงบอย่างนั้นหรือ ทำไมในยุคนี้
จึงพากันสอนและปฏิบัติกันอย่างนี้ ทำไมจึงไม่อ่านประวัติของ
พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายในสมัยครั้งพุทธกาลดูบ้าง
พากันเขียนตำราขึ้นมาสอนกันเองอย่างขาดเหตุผล ขอให้ท่านไป
ทบทวนดูในความเห็นการปฏิบัติวิธีอย่างนี้เสียใหม่

ปริสถณุตตา เป็นผู้รู้จักชุมชน

ปริสถณุตตา เป็นผู้รู้จักชุมชน คำว่าชุมชน หมายถึง คนหลายคนที่เป็นหมู่คณะ แต่ละกลุ่มแต่ละคณะจะมีนิสัย ความเป็นอยู่ไม่เหมือนกัน แต่ละชุมชนจะมีเอกลักษณ์ความเป็นอยู่ ที่แตกต่างกันไป อาชีพการงานก็แตกต่างกัน แต่ละกลุ่มก็มีนิสัย ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จะมีเอกลักษณ์เป็นสัญชาตญาณ เฉพาะกลุ่มของตัวเอง เมื่อเราได้เข้าไปสัมผัสชนกลุ่มใด ให้เราตั้ง ข้อสังเกตว่าชุมชนเหล่านั้นมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร เขาทำอะไร เพื่อประโยชน์อะไร เมื่อเราเข้าไปในกลุ่มนั้นก็ต้องระมัดระวัง การทำการพูดของตัวเองให้มากเอาไว้ โบราณท่านว่าไว้ “เมื่อ เข้าไปในหมู่บ้านคนตาหิ้ว เราต้องหิ้วตาตาม” เพราะ สังคมเรามีความแตกต่างกันในความเห็น และมีหน้าที่การงาน

ไม่เหมือนกัน ความต้องการไม่เหมือนกัน

ฉะนั้น เราต้องมีอุบายวิธีปรับตัวเองให้เข้ากันได้กับสังคมเหล่านั้น เช่น สังคมผู้ปฏิบัติธรรมเขาทำกันอย่างไร เราต้องปรับตัวเองให้เข้าหาท่านเหล่านั้นให้ได้ ว่าการปฏิบัตินั้นเขาทำกันอย่างไร ใช้ค่าบริการอะไร นั่งอย่างไร เดินอย่างไร หรือไหว้พระสวดมนต์อย่างไร เราต้องศึกษาวิธีปฏิบัติของท่านเหล่านั้นให้เข้าใจ เมื่อเราเข้าไป จะไม่เป็นแกะดำอยู่ในฝูง จะอยู่อย่างกลมกลืนกันไปได้โดยไม่มีปัญหาอะไร ในสังคมที่ตืออย่างนี้ เราต้องเป็นคนหนึ่งที่ปฏิบัติตัวได้เหมือนท่านเหล่านั้น ถึงจะปฏิบัติได้ไม่ดีเหมือนท่านเหล่านั้น เราก็ต้องมีความพยายามทำให้ต่อเนื่องอีกสักวันหนึ่งเราก็จะเป็นที่ยอมรับในสังคมเหล่านั้นอย่างสนิทใจที่พูดกันอยู่เสมอว่า “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น”

หลายคนในชุมชนกลุ่มนั้นพอจะพูดรู้เรื่องกันและมีนิสัยตรงกันกับเรา ในสังคมน้อยใหญ่ไม่มีสังคมใดจะรักกันทั้งหมดและเกลียดชังกันทั้งหมด เพราะการทำการพูดขัดใจกันให้ถือว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะความเห็นและความคิดไม่ตรงกันย่อมเกิดปัญหาได้ แม้สังคมของสัตว์ก็ย่อมมีความขัดแย้งกันเกิดขึ้นนี้เป็นนิสัยของสัตว์โลกทุกหมู่เหล่าและรวมกับสัตว์มนุษย์ด้วย

ถ้ารู้จักอภัยให้กัน ถึงจะมีเรื่องใหญ่เกิดขึ้น ก็จะกลายเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ไป ในบางครั้งเราอาจทำให้คนอื่นไม่สบายใจบ้าง แต่เพื่อน ๆ ก็จะให้อภัยให้เราเช่นกัน

ฉะนั้น เราต้องศึกษานิสัยซึ่งกันและกันและกันให้เข้าใจ อย่าหวังให้คนอื่นมาเอาใจเราแต่ฝ่ายเดียว เราก็ฝึกตัวให้เป็นผู้เอาใจคนอื่นเป็นบ้าง หรืออยากให้คนอื่นมาเข้าใจเราเพียงฝ่ายเดียว แต่เราไม่ยอมอ่อนน้อมถ่อมตัวที่จะไปเข้าใจคนอื่น ถ้าเป็นในลักษณะนี้ สังคมที่อยู่ร่วมกันจะไม่มี ความมั่นคงเกิดขึ้น เพราะขาดความสามัคคี ขาดความปรองดองในหมู่คณะ หากศัตรูเข้ามาทำลายในกลุ่ม ก็จะเกี่ยงงอนกันในการออกสู้รบ ถ้าเราขาดเอกภาพในกลุ่ม ถึงเราจะมีกำลังมากกว่า ก็จะแพ้ศัตรูที่มีกำลังน้อยอย่างหมด ประตุที่จะต่อสู้แน่นอน นี่คือผลที่เกิดจากความไม่สามัคคีกัน ในหมู่คณะ ถึงอย่างไรพวกเราได้เกิดขึ้นมาร่วมโลกเดียวกัน ที่พูดกันอยู่บ่อย ๆ ว่า เราทั้งหลายได้เกิดแก่เจ็บตายอยู่ในโลกนี้ ร่วมกัน จงรักกันไว้เถิด เชื่อชาติ ศาสนา ประเพณีที่แตกต่างกัน ไม่สำคัญ นั่นคือรู้ตัวเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ถ้าหลายๆ คน มีความเห็นที่ตรงกันว่า เราคนหนึ่งพร้อมแล้วที่จะทำให้สังคมนี เป็นที่น่าอยู่อาศัย ถ้าหลายคนคิดได้อย่างนี้ สังคมจะเป็นที่น่าอยู่

เป็นอย่างมากทีเดียว

อีกสังคมหนึ่งเรียกว่าสังคมของหมู่มนุษย์ สังคมนี้แบ่ง
ปลีกย่อยออกไปอีก จึงกลายเป็นคนพาลหลายกลุ่ม แต่ละกลุ่ม
จะพาลไปไม่เหมือนกัน คำว่าคนพาล ก็คือพาลหาเรื่องสร้าง
ปัญหาให้แก่คนอื่น ในบางครั้งก็ตั้งใจพาลไปโดยมีความเจตนา
สร้างขึ้นมา ในบางครั้งก็ทำไปพูดไปโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
จึงทำให้คนอื่นเกิดความเดือดร้อนเป็นทุกข์ไปตามๆ กัน การที่
จะอธิบายพฤติกรรมของคนพาลให้ท่านฟังจะเป็นเรื่องยาวมาก
หากจะสรุปให้สั้นๆ ก็คือผู้ที่ทำให้คนอื่นเกิดความเดือดร้อน
ไม่สบายใจในวิธีการทำและพูดอย่างไร นั่นคือคนพาลตัวจริง

การทำการพูดให้คนอื่นมีความเดือดร้อนไม่สบายนั้น
อาจจะเป็นการหนึ่งอยู่ในกลุ่มของคนพาลนี้ก็เป็นได้ ถ้าไม่เป็น
ก็ขออนุโมทนาในที่นี้ด้วย เมื่อหากจำเป็นเราจะได้อยู่ร่วมกับ
คนพาลเหล่านี้ เราก็ต้องศึกษานิสัยใจคอของคนพาลเหล่านี้
ให้เข้าใจ เราต้องใช้ปัญญาพิจารณาตัวเองว่า จะมีอุบายวิธี
อย่างไรที่จะปรับตัวเองให้อยู่กับคนพาลเหล่านี้ได้ หาวิธีป้องกัน
ตัวเองไม่ให้มีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่ของคนพาลเหล่านี้ ถ้ามี
ความระวังตัวอยู่ การทำการพูดของเราต้องคิดพิจารณาก่อน

ทุกๆ ครั้ง ที่จะทำอะไรจะพูดออกไปแก่คนอื่น ขณะนี้เราอยู่ในท่ามกลางของหมู่สตรีพิษ ผลอเมื่อไรอาจฉกักทำให้เราได้รับความเจ็บปวดเกิดขึ้นได้ หมู่สตรีพิษถึงจะมีพิษร้ายแรงก็ตาม หากมีความรู้เข้าใจในหลักการแพทย์ ก็สามารถเอาพิษของงูนั้นมาทำยาแก้พิษงูได้ เรียกว่าหาผลประโยชน์จากพิษงู

นี่ฉันใด เมื่อเราได้อยู่ในหมู่คนพาลเหล่านี้ เราก็ต้องหาวิธีเอาผลประโยชน์จากคนพาลให้ได้ ให้ศึกษาความต้องการของหมู่คนพาลให้ดีว่าเขามีความต้องการอะไร อยากจะกินอะไร เราจะต้องหาสิ่งนั้นตอบสนองความต้องการของเขาบ้าง หรือเขาเป็นคนดุร้าย หากทางทำร้ายคนอื่นอยู่เสมอ นิสสัยก้าวร้าวไม่ยอมก้มหัวให้ใครๆ เมื่อเรามีความเข้าใจนิสัยคนพาลอย่างนี้ เราจะหาวิธีเอาชนะคนพาลนั้นง่ายนิดเดียว เช่น คนพาลมีนิสัยดุร้าย ชอบเอาชนะคนอื่น เราจะทำตัวเป็นคนแพ้อยู่เสมอ คนพาลชอบพูดคำเท็จ เราจะพูดแต่ความจริง คนพาลมีนิสัยก้าวร้าว เราจะพูดนุ่มนวลอ่อนโยน คนพาลชอบเป็นหัวหน้า เราจะเป็นผู้รอง เมื่อคนพาลมีความทุกข์ในเรื่องใด เราจะให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ คนพาลมีนิสัยขี้สึมตัว เราจะช่วยเหลือเขาในเรื่องที่เขาสึม และเอาใจคนพาลในทุกๆ เรื่องที่เขาต้องการ

ประการหนึ่งที่เอาชนะใจคนพาลได้ดียิ่ง คือเราต้องวางแผน
 ซ้อนแผนเอาไว้ เมื่อได้ไปในสังคมใด เราจะใช้คำพูดยกยอสรรเสริญ
 ว่าท่านนี้เป็นเพื่อนผม หรือพี่ผมน้องผม ได้ฟังพาอาศัยกันมา
 เหมือนกับเป็นสายเลือดอันเดียวกัน เพื่อนคนนี้เป็นผู้มีน้ำใจ
 เอื้อเฟื้อต่อเพื่อนฝูง ให้ความเป็นธรรมแก่หมู่คณะได้เป็นอย่างดี
 ชอบสงเคราะห์คนอื่นที่ขาดแคลน มีน้ำใจเปี่ยมด้วยเมตตา และ
 มีความสงสารคนอื่น หรืออุบายวิธีการพูดเอาชนะคนพาลมี
 มากกว่านี้ให้ท่านได้คิดหาเอง แต่พูดในทางดี จะพูดต่อหน้าใน
 บางครั้ง ส่วนการพูดในลับหลังนั้นให้พูดมากเอาไว้ ดุซิวาเหลี่ยม
 ของคนพาลกับเหลี่ยมของสติปัญญาว่า ใครจะชนะ ใครจะแพ้

ข้าพเจ้าเอาชนะคนพาลมามากในสมัยเป็นฆราวาส
 และยังได้คนพาลมาเป็นลูกน้อง และเอามาเป็นผู้รับใช้ได้เป็น
 อย่างดี เหมือนกับหนาม ถ้าไม่ระวังตัวก็อาจถูกหนามทิ่มแทงให้
 เจ็บปวดได้ ถ้าเรามีความฉลาดก็สามารถเอาหนามนั้นมาล้อม
 บ้านกันขโมยได้ เอามาล้อมแปลงผักกันเปิดไถ่หมูหมาได้

ฉะนั้น การไปอยู่ในสังคมใด เราต้องศึกษานิสัยใจคอคน
 ในสังคมนั้นให้รู้ ความต้องการของมนุษย์เราที่มีเหมือนกัน
 นั่นคือดี คำว่าดีใครๆ ก็ต้องการ ดังคำว่า “คนดีทำได้ง่าย ทำชั่ว

๔๔ สัมปยุตธรรม

‘ได้ยาก คนชั่วทำชั่วได้ง่าย ทำดีได้ยาก ถึงเขาทำดีได้ยาก แต่ก็
อยากได้ดี’

บุคคลณัฏฐตา เป็นผู้รู้จักบุคคล

บุคคลณัฏฐตา เป็นผู้รู้จักบุคคล หมายถึงบุคคลที่เราจะเลือกมาเป็นมิตรอย่างสนิทใจ คำว่ามิตรนั้นมีหลายประเภท มิตรหนึ่งที่เราต้องการ นั่นคือเป็นมิตรที่ร่วมสุขร่วมทุกข์กันได้ อย่างสนิทใจ คำโบราณพูดว่าเป็นเพื่อนที่ฝากผีฝากไข้กันได้ หรือเรียกว่ามีชีวิตเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อนสุขเราสุขด้วย เพื่อนทุกข์เราทุกข์ด้วย มิตรอีกสองอย่างที่เรียกว่ามิตรแท้ หรือมิตรเทียม ส่วนเทียมเป็นมิตรกันได้ทั่วไป ไม่เลือกเพศเลือกวัย จะเป็นชายหรือหญิง เป็นมิตรกันได้ด้วยกัน ฉะนั้น มิตรทั่วไปมีจำนวนมาก ทำให้ผิดหวังและสมหวังในมิตรทั้งหลายนี้ได้

ในคำว่าบุคคลณัฏฐตา ให้รู้จักเลือกมิตรเป็นรายบุคคล บุคคลใดพอจะเป็นมิตรเราได้อย่างสนิทใจนั้น เราต้องศึกษานิสัย

ใจคอผู้ที่เราจะเลือกมาเป็นมิตรให้ดี มิใช่ว่าคนนั้นพูดดีต่อเรา ช่วยเหลือเรา สงเคราะห์ในสิ่งต่างๆ เราจะวางใจให้เป็นมิตรโดยทันทียังมีได้ ต้องดูใจกันไปก่อนกว่าจะรู้ว่าเป็นมิตรกันได้

หลายคนมีความผิดหวังจากมิตรเป็นจำนวนมาก เช่น นายจ้างวางใจแก่ลูกจ้างบางคน นายจ้างคิดว่าลูกจ้างเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ต่อเจ้านาย จึงมอบกุญแจให้ทำความสะอาดที่บ้านได้ทุกห้อง เมื่อลูกจ้างเอาเงินทองสมบัติที่มีค่าไปหมดแล้ว จึงรู้ตัวในภายหลัง หรือเพื่อนสนิทมิตรที่รักกร่วมสุขร่วมทุกข์มานาน ขอยืมเงินสักก้อนหนึ่ง เมื่อได้เงินแล้วก็หายหน้าหายตาไป นี้เรียกว่าต้มตุ๋นกันแบบต้อด้านหน้าตาเฉย เมื่อไปทวงถามก็เพียงบอกว่า ถ้ามีเมื่อไรจะส่งคืนให้ เมื่อถามบ่อยๆ ก็ถูกฆ่าปิดปากไปเสีย ฉะนั้น การจะเลือกเอาเพื่อนที่มีความสุจริตต้องดูให้ดี มิเช่นนั้นจะมีความผิดหวัง

อีกอย่างหนึ่ง คือมิตรในครอบครัวเดียวกัน แม้จะเกิดจากท้องแม่เดียวกัน มีพ่อเดียวกัน ก็เชื่อใจกันยาก เช่น สมบัติพ่อแม่แบ่งให้ไม่เท่ากัน หรือผู้เป็นพี่มีสิทธิ์แบ่งมรดกให้แก่น้องๆ ผู้เป็นพี่ก็หาวิธีที่จะฮุบเอาสมบัติที่เป็นส่วนแบ่งของน้องๆ นี้ไปได้ ความยุติธรรมของมนุษย์อยู่ตรงไหน จะเลือกเฟ้นผู้จะมาเป็นมิตร

ที่จริงแท้นั้นต้องพิจารณาให้ดี หรือจะหามิตรที่เรียกว่าคู่ครอง เป็นสามีภรรยาด้วยกัน หลายคู่ดูใจกันมานาน คิดว่าจะร่วมสุขร่วมทุกข์กันได้จนตลอดวันตายจากกัน แต่งงานกันไปไม่นานนัก ก็เลิกรากันไปหลายคู่ทีเดียว

ยังมีประวัติโบราณ ท่านอธิบายเป็นปริศนาธรรมเพื่อให้ ปัญญาชนเลือกสรรหามิตร มีอยู่ ๕ ข้อด้วยกัน

- (๑) อยากรู้ให้นอนหลับ
- (๒) อยากรู้เห็นให้ไปเที่ยว
- (๓) มีพี่น้องให้กลาย
- (๔) มีสหายให้แหวะ
- (๕) อาน้ำให้อาบผิตทำ

ปริศนาธรรมทั้ง ๕ ข้อนี้ มอบให้กับปัญญาชนทุกคน ให้ท่านได้ตีความหมายพร้อมด้วยเหตุและผลด้วยตนเอง ปริศนานี้มีความหมายเป็นประการใด ในสมัยข้าพเจ้าอยู่กับ หลวงปู่ขาว วัดถ้ำกลองเพล หลวงปู่ขาวให้ปริศนานี้แก่ข้าพเจ้า มาแล้วเห็นว่ามีประโยชน์ ข้าพเจ้าจึงนำปริศนานี้มาให้ท่านได้ ตีความหมายดูบ้างว่าท่านจะตีความหมายเป็นประการใด ในสมัยที่ หลวงปู่ขาวยังมีชีวิตอยู่ มีพระเถระอยู่ร่วมหลวงปู่ขาวเป็นจำนวน

มาก ไม่ทราบว่ามีปริศนานี้มีผู้ใดได้รับฟังจากหลวงปู่ขาวเหมือนข้าพเจ้าหรือไม่ ปริศนาทั้ง ๕ ข้อนี้ เป็นอุบายวิธีในการปฏิบัติธรรมได้เป็นอย่างดีทีเดียว

เราได้เกิดมาในโลกนี้ จะอยู่อย่างโดดเดี่ยวไม่ได้ จำเป็นต้องมีเพื่อนๆ อยู่ร่วมกันที่เรียกว่ามิตร คำว่ามิตรมีอยู่สองจำพวกคือมิตรเทียมและมิตรแท้ ส่วนมิตรเทียมนั้นมีจำนวนมาก หากเราได้คลุกคลีอยู่กับมิตรเทียมนี้ ต้องระวังตัวเป็นอย่างมาก มิตรเทียมนี้มีเล่ห์เหลี่ยมเพื่อผลประโยชน์เป็นสิ่งตอบแทน เช่น คนปกอลอก คนดีแต่พูด คนหัวประจบ คนชักชวนไปในทางฉิบหาย นิสสัยคนปกอลอก คิดในสิ่งใด ต้องการจะได้ฝ่ายเดียว หรือหากจะเสียก็ให้เสียน้อยที่สุด เรียกว่าลงทุนแต่น้อยหวังประโยชน์ให้ได้มากเอาไว้ การคบเพื่อนก็หวังผลประโยชน์จากเพื่อนเพียงอย่างเดียว ไม่มีน้ำใจที่จะช่วยแต่อย่างใด มิตรเหล่านี้ไม่มีคุณธรรม คือ เมตตา ความรักในเพื่อน กรุณา ความสงสารในเพื่อน มุทิตา ไม่มีความยินดีกับเพื่อนที่ได้ดี อุเบกขา เมื่อเพื่อนมีความทุกข์ประการใด ไม่มีน้ำใจอยากช่วยเหลือแต่อย่างใด ทำใจเฉยในสิ่งที่เกิดขึ้นในทุกๆ เรื่อง หากจะช่วยเหลือก็ช่วยแบบหวังผลประโยชน์เป็นสิ่งตอบแทน นิสสัยของคนประเภทนี้ ต่อหน้า

ชอบว่าสรรเสริญยกยอปอขึ้นเป็นอย่างดี เมื่อลับหลังชอบนินทา
ไม่ต้อย่างนั้น ไม่ต้อย่างนี้ไป นิสัยคนประเภทนี้ท่านเคยรู้เห็นมิใช่
หรือ หรือหากเรามีนิสัยลักษณะอย่างนี้ ก็แก้ไขในตัวเองเสีย

เพื่อนอย่างนี้ชอบกินเหล้าเมายาเป็นนิสัย ทำอะไรพูดเรื่อง
อะไร ไม่ได้คิดในเรื่องความผิดความถูก ขอให้ได้ทำในสิ่งที่ตัวเอง
อยากจะทำ ขอให้ได้พูดในเรื่องที่ตัวเองอยากพูด คนประเภทนี้
ต้องศึกษาให้ดี พอที่จะหลีกเลี่ยงได้ ให้หลีกเลี่ยงไปเสีย หากหลีกเลี่ยงไม่พ้นก็
ต้องระวังตัวเราเองไว้ อย่าเอาตามใจของคนเหล่านี้ ในบางที
ชักชวนเราไปเที่ยวกลางคืน เพื่อหาความสนุกสนานในกามคุณ
หรือชักชวนไปเล่น ไม่มีประโยชน์อะไร ในบางครั้งชักชวนเล่น
การพนันหรือเล่นในการแข่งรถ เข้าใจว่าเป็นความสนุกเพลิดเพลิน
เสียเงินทองไปโดยใช่เหตุ หากเราได้คบเพื่อนที่ไม่ดีไปนานๆ
ตัวเราก็จะกลายเป็นนิสัยที่ไม่ดีไปด้วย เรียกว่า “คบคนพาล จะพา
เราไปในทางที่ผิด”

เราจะหามิตรที่ร่วมสุขร่วมทุกข์กันได้ ต้องดูใจอ่านใจเพื่อน
ให้เป็น มิใช่ว่าเห็นหน้ากันแล้วจะผูกมิตรไว้ใจในทันที มีหลายวิธี
ที่ต้องสังเกต เช่น ชักชวนดื่มน้ำเมา ชักชวนไปเที่ยวกลางคืน
เข้าเอนกเข้าบาร์กินเหล้าเมายา ขาดความละอายจนลืมตัว

เมื่อเราคุ้นสหายเพื่อนที่ไม่ดีดังที่ได้อธิบายมานี้ เราต้องมีความสำนึกระลึกไว้ในตัวเองเอาไว้บ้าง ว่าเรามีนิสัยไม่ดีอะไรบ้าง คนอื่นกำลังจ้องมองตัวเราอยู่ในขณะนี้เช่นกัน เราจะทำตัวดีเป็นที่ไว้วางใจกับคนอื่นอย่างไรบ้าง เราก็คงอยากได้มิตรที่ดี เขาก็อยากได้มิตรที่ดี ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือมิตรแท้ ทั้งเราทั้งเขามีความต้องการมิตรแท้ด้วยกัน

จุดเริ่มต้นคือตัวเรา เราจะทำอย่างไรพูดอย่างไร จึงจะให้คนอื่นมีความรักความสงสารแก่ตัวเรา คนอื่นจะให้ความไว้วางใจกับตัวเรา และผูกมิตรกับตัวเราได้ เราต้องฝึกตัวเองให้เป็นผู้มีน้ำใจกับเพื่อนๆ เอาไว้ เรียกว่า มโนสุจริต เป็นผู้ตรงไปตรงมา มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนอยู่ตลอดเวลา ไม่เอาเปรียบคนอื่น ไม่เอาชนะคนอื่น ไม่เฟื่องโทษคนอื่น ไม่นินทาคนอื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง ใจมีอุปการะช่วยเหลือเพื่อนๆ อยู่เสมอ ร่วมสุขร่วมทุกข์กับเพื่อนอยู่เป็นนิจ เพื่อนสุขเราสุขด้วย เพื่อนทุกข์เราทุกข์ด้วย เมื่อเพื่อนไม่เข้าใจในสิ่งใด เราให้คำแนะนำในทางเป็นประโยชน์ ให้มีความรักความสงสารต่อเพื่อน ให้ความเป็นธรรมต่อเพื่อน ป้องกันรักษาทรัพย์สมบัติของเพื่อนเอาไว้ เมื่อเพื่อนมีภัย เราจะเป็นที่พึ่งให้กับเพื่อนได้ ไม่ละทิ้งในเมื่อเพื่อนได้มี

ความวิบัติ พยายามห้ามเพื่อนไม่ให้ทำความชั่ว แนะนำเพื่อน
ในทางที่ดี ไม่ถือตัวเรดิกกว่าเพื่อน ทำตัวเข้ากับเพื่อนได้อย่าง
สนิทใจ มีสิ่งใดพอจะช่วยเหลือเพื่อให้เพื่อนมีความสุขสบายใจ
เราจะต้องทำต้องพูดในสิ่งนั้น ไม่ให้เพื่อนเอาใจเราแต่เพียง
ฝ่ายเดียว เราจะต้องเอาใจเพื่อนเช่นกัน

ฉะนั้น ในสัปติศธรรมทั้ง ๗ ข้อที่ได้อธิบายมานี้ เป็น
หมวดธรรมที่เหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติทั้งหลาย แต่ละวันเราต้องอยู่
กับสังคม เราต้องมีหมวดธรรมนี้อยู่ในกายวาจาใจเอาไว้ เมื่อมี
ปัญหาเกิดขึ้น จะได้ใช้หมวดธรรมนี้แก้ปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์

กงกรรม กงเกวียน

คำว่ากงกรรมกงเกวียน มีคนพูดกันมานาน ส่วนใหญ่จะ
ไม่รู้ในความหมาย หรือมีคนรู้อยู่บ้างแต่ยังไม่ชัดเจน ฉะนั้น
ให้ท่านได้อ่านในหนังสือเล่มนี้ แล้วพิจารณาในเหตุผลที่ข้าพเจ้า
จะยกบุคคลเป็นตัวอย่างเอาไว้ คำว่ากงกรรม หมายถึงต้นเหตุ
ในการประพบัติทางกายวาจาใจ เป็นได้ทั้งฝ่ายทุจริตและสุจริต
เรียกว่า กุศลฝ่ายดี อกุศลฝ่ายไม่ดี ที่พูดกันง่ายๆ ว่าบุญและบาป
นั่นเอง บุญและบาปนี้เป็นของคู่กัน เป็นห่วงเกาะกันเอาไว้
จะไปแยกออกจากกันไม่ได้

ที่เรียกกันติดปากอยู่ว่า “ทำบุญล้างบาป” คำพูดอย่างนี้
มีชาวพุทธหลายคนเข้าใจว่าทำบุญล้างบาปได้ การมีความเข้าใจ
อย่างนี้เป็นความเห็นของตัวเอง หรือได้ฟังจากคนก่อนๆ พูดต่อๆ

กันมาเท่านั้น ที่จริงพระพุทธศาสนาไม่มีวิธีการล้างบาปด้วยบุญ
แต่อย่างใด หรือไปเข้าใจว่าศาสนาอื่นๆ มีการล้างบาปแล้วได้
ไปอยู่กับพระเจ้า ศาสนาพุทธเราไม่ได้เป็นเช่นนั้น

คำว่าบาป มีอยู่ ๒ อย่าง

๑. บาปที่เป็นกรรม แก่ไข่มไม่ได้ ผู้ใดทำบาปหนักเอาไว้
ต้องได้รับผลกรรมนั้นๆ ต่อไป จนกว่าผลของกรรมนั้นจะหมดไป

๒. บาปที่เป็นลหุกรรม แก่ไข่มได้ เช่น ทำบุญอุทิศให้แก่
เปรตบางจำพวก เมื่อเปรตได้รับส่วนบุญแล้วก็หาที่เกิดในภพอื่น
ต่อไป

ขอให้ผู้อ่านได้เข้าใจว่า กงกรรมกงเวียนนั้น หมายถึง
บุญและบาปที่เป็นวิบากให้ผลแก่ผู้ทำกรรมเอาไว้ บาปกับบุญ
นั้นเป็นของคู่กัน เกาะติดกันอยู่แยกกันไม่ได้ ที่เรียกว่าบาปอยู่
ที่ไหนบุญอยู่ที่นั่น บุญอยู่ในที่ไหนบาปก็อยู่ในที่นั้นเช่นกัน
เหมือนกับห้วงสองอันเกาะกันอยู่ ถ้าห้วงฝ่ายบุญมีกำลังกว่า
ก็ลอยขึ้นบน ทำให้คนได้รับผลที่เป็นสุข ในลักษณะนี้มีไข่มทำบุญ
ล้างบาปแต่อย่างใด เป็นวิธีทำบุญข่มบาปเอาไว้เท่านั้น เมื่อกำลัง
ของบุญมีมาก กำลังของบาปมีน้อย กรรมดีที่เป็นบุญก็จะให้
รับผลเป็นความสุขต่อไป เมื่อกำลังของบาปมีมาก กำลังของ

บุญมีน้อย บาปก็จะลอยอยู่บนให้ผลเป็นทุกข์ต่อไป ขอให้ท่าน
ทั้งหลายพิจารณาในเหตุผลนี้เอาไว้

ฉะนั้น บาปและบุญจึงเป็นกงกรรมกงเกวียนให้ผลอยู่ใน
ภพทั้งสามนี้เท่านั้น คำว่าภพทั้งสาม คือ

(๑) กามภพ

(๒) รูปภพ

(๓) อรูปภพ

กามภพ หมายถึงกามคุณห้าที่มนุษย์และสัตว์มีความพอใจ
ต่อกันอยู่ เช่น รูป เสียง กลิ่น รส โสภณวัตถุ แม้แต่เทวดาที่อยู่
บนสวรรค์ เทวโลก ใจก็ยังมีความยินดีผูกพันอยู่ในกามคุณทั้งห้า
นี้เช่นกัน

หรือผู้ที่บำเพ็ญเพียรทำสมาธิให้จิตยังสงบอยู่ เมื่อตายไป
ก็จะได้ไปอยู่ในภพของรูปพรหม อรูปพรหม ในชั้นพรหมนี้จะ
เป็นผลของบุญที่ละเอียดอ่อนมากที่สุด เมื่อมีบุญชั้นละเอียด
อยู่ก็ตาม ส่วนตัณหาชั้นละเอียดบาปชั้นละเอียดก็ยังแฝงอยู่ใน
จิตชั้นละเอียดนี้เช่นกัน แต่ก็ไม่ทำงานเพราะอำนาจของความสงบ
ในฌานที่เป็นบุญชั้นละเอียดมีกำลังข่มกิเลสตัณหาเอาไว้ เมื่อใด
อำนาจของความสงบและฌานได้เสื่อมลง ก็จะมาเกิดในโลกมนุษย์

นี่อีก บุญหรือบาปฝ่ายไหนมีกำลังมากกว่า ก็จะทำให้ผลก่อนเป็น
 กงกรรมกงเวียน เวียนเกิดเวียนตายอยู่ในภพทั้งสามนี้ไม่มีที่
 สิ้นสุดลงได้

จึงสรุปได้ว่า ตัณหาคือความอยาก จึงเป็นต้นเหตุให้เกิด
 เป็นกงกรรมกงเวียน เวียนเกิดเวียนตายมาในชีวิตอดีตที่
 ผ่านมา เวียนเกิดตายในชาติปัจจุบัน เมื่อตัณหาคือความอยาก
 ยังมีอยู่กับใจ ก็จะมีเวียนเกิดเวียนตายในภพชาติหน้าต่อไป
 ผลของกรรมดีกรรมชั่วที่เราได้สร้างเอาไว้ ก็จะเป็นเหตุเป็นปัจจัย
 ให้ได้รับเป็นผลต่อไป จึงทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของมนุษย์มี
 ความแตกต่างกันไป มีคนรวย มีคนขาดแคลน มีคนโง่ มีคนฉลาด
 ที่ต่างกันก็เพราะกรรมดีกรรมชั่วได้สร้างมาแล้วในอดีตชาตินั้น
 เอง ชาติปัจจุบันได้ทำกรรมอะไรไว้ก็จะเป็นผลให้ได้รับในภพ
 ชาติหน้า

มรดกส์จำพวก

ดังจะได้อธิบายในบุคคล ๔ จำพวก ให้ท่านผู้อ่านได้รู้
อย่างมีเหตุผลดังนี้

๑. ผู้มีฐานะดี มีสมบัติพออยู่พอกิน มีนิสัยในการให้ทาน
เสียสละสมบัติเพื่อสาธารณกุศล สร้างโรงพยาบาล สร้างโรงเรียน
สงเคราะห์แก่ผู้ด้อยโอกาส สร้างเสนาสนะถวายทานแก่พระสงฆ์
มีการรักษาศีล มีความเมตตาสงสารในเพื่อนมนุษย์และ
สัตว์ดิรัจฉานทั้งหลาย เมื่อตายไปก็จะมีสุคติเป็นที่อยู่อาศัย
เมื่อได้ลงมาเกิดในโลกมนุษย์ก็จะมีฐานะดี มีสมบัติมากมาย
มีความสุขในสมบัตินั้นๆ ตลอดไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่

๒. ผู้ที่มีฐานะดี มีสมบัติมากมาย ในชีวิตก่อนได้บำเพ็ญ
บุญกุศลมาดี เมื่อเกิดมาในชาตินี้จึงมีฐานะที่ร่ำรวย มีเงินทอง

กองสมบัติมหาศาล แต่มีความประมาทคิดว่าตัวเองรวยแล้ว ไม่มีการให้ทานแก่คนยากจนขาดแคลน การสร้างโรงพยาบาล สร้างโรงเรียน สร้างโบสถ์วิหารเจดีย์ หรือทำบุญใส่บาตรให้ทานแก่พระสงฆ์แต่อย่างใด เมื่อได้ตายจากโลกนี้ไป การเกิดในชาติใหม่ ก็จะได้ไปเกิดในตระกูลที่ขาดแคลน หาเช้ากินค่ำ อิ่มบ้างไม่ อิ่มบ้าง มีคำถามว่า คนจนที่เห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ในชาติก่อนเคย มีทรัพย์สมบัติมาก เป็นคนขี้ตระหนี่ไม่มีการให้ทาน เกิดมาใน ชาตินี้จึงมีฐานะยากจนใช่หรือไม่

ตอบ คนจนเหล่านี้บางคนมาจากเศรษฐกิจเก่าในชาติก่อน กรรมในชาติก่อนได้ส่งผลให้เป็นคนขาดแคลนและยากจนใน ชาตินี้ต่อไป

๓. คนมีฐานะขาดแคลนยากจน แต่มีความสำนึกตัวได้ว่า ความขาดแคลนและยากจนที่เป็นทุกข์ในชีวิตขณะนี้ก็เพราะ ชาติก่อนไม่เคยทำบุญให้ทานแก่พระสงฆ์ สามเณร ไม่เคย สงเคราะห์แก่คนยากจน ไม่ได้ทำสาธารณประโยชน์อื่นๆ เอาไว้ เกิดมาในชาตินี้จึงมีความอดอยากขาดแคลน เมื่อคิดได้อย่างนี้ ก็หาวิธีแบ่งอาหารอันน้อยนิดนี้ทำบุญบ้าง มีเงินน้อยนิดสร้าง สาธารณกุศลทั่วไป ทำใจให้มีศรัทธาที่แก่กล้า ให้ใจเกิดปีติเอิบอิ่ม

ในบุญที่ได้ให้ทานไปแล้ว ถึงเงินทองไม่มาก แต่ให้มากด้วยศรัทธาปราศหะ ความเชื่อความเลื่อมใสภายในใจเอาไว้ เมื่อตายจากชาตินี้ก็จะได้ไปอยู่ในสุคติ เมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ก็จะเป็นผู้มีฐานะดี เป็นมหาเศรษฐี มีเงินทองกองสมบัติมหาศาล เศรษฐีทุกวันนี้ก็มาจากคนจนในอดีตชาติในบางส่วน

๔. คนที่มีฐานะขาดแคลนยากจน เป็นบุคคลที่มีความประมาทในชีวิต ไม่มีปัญญานึกคิดในความขาดแคลนยากจนของตัวเอง เรียกว่าหากินเหมือนสัตว์ นอนเหมือนสัตว์ ไม่เคยนึกคิดถึงบาปบุญให้ผลเป็นอย่างไร ไม่ให้ความสนใจในการให้ทานรักษาศีล หรือทำสาธารณกุศล ไม่สนใจอยากจะทำบุญให้ทาน เมื่อตายไปก็จะตกอยู่ในทุคติอบายภูมิ เมื่อพ้นจากอบายภูมิแล้ว ก็จะได้มาเกิดเป็นสัตว์นานาชนิด เมื่อพ้นจากสัตว์แล้ว ก็จะได้มาเกิดเป็นคนที่ไม่สมประกอบ หรือตระกูลที่ขาดแคลนยากจนเหมือนชาติในอดีตที่ผ่านมา เรียกว่าทุกข์จนขาดแคลนที่ซ้ำซาก จะไม่รู้เลยว่าความเป็นมหาเศรษฐีที่ร่ำรวยมีความสุขในสมบัติเป็นอย่างไร เกิดมาในชาติใด เมื่อใจยังประมาทอยู่ ก็จะได้เกิดในตระกูลที่ขาดแคลนยากจนต่อไป หากใจมีความระลึกได้ว่าการเกิดมาเป็นชาติที่มีความทุกข์จนอย่างนี้ เป็นเพราะไม่เคยบำเพ็ญความดีเอาไว้

เมื่อนึกได้อย่างนี้ ก็จะได้ทำบุญกุศล บำเพ็ญตนอยู่ในศีลธรรม มีการให้ทาน รักษาศีล เพื่อชาติหน้าชีวิตจะมีการเปลี่ยนไปในภพชาติที่ดีต่อไป

ถ้าเราสังเกตดูจะรู้ว่า คนที่มีฐานะดีชอบลืมหิวไม่ยอมทำบุญให้ทาน จะไม่รู้เลยว่าที่ร่ำรวยได้ในชาตินี้ก็เพราะบุญเก่าเคยทำมาแล้ว ขณะนี้ได้มาถึงของเก่าคือบุญกุศลที่ทำมา ถ้าไม่ทำบุญในชาตินี้ ในชาติหน้าก็จะกลับสู่สภาพคนขาดแคลนยากจนอีก นี่เป็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ไม่แน่นอน คนรวยกลับมาเป็นคนยากจน คนยากจนกลับมาเป็นคนร่ำรวย คนร่ำรวยในชาตินี้ ชาติหน้าเป็นคนร่ำรวยต่อไป คนยากจนในชาตินี้ ชาติหน้าจะเป็นคนยากจนต่อไป คนรวยและคนจนจึงของคู่กัน สมบัติโลก เปลี่ยนกันชม จะเป็นกงกรรมกงเกวียนเวียนอยู่ในตัวมันเอง

ฉะนั้น ชีวิตของคนเราจะมีสุขหรือมีทุกข์ในสมบัติทั้งหลาย ไม่มีใครมาทำให้เราร่ำรวยยากจนได้ ความยากจนและความร่ำรวย เราทำให้ตัวเราเองเท่านั้น หมายถึงว่าเราทำกรรมอันใดไว้ ดีหรือชั่ว เราจะได้รับผลของกรรมนั้นต่อไป คำว่าทำกรรม ไม่จำกัดเฉพาะผู้นับถือพระพุทธศาสนาเท่านั้น แม้ศาสนาอื่น ก็ทำกรรม ได้รับผลของกรรมนี้เช่นกัน ถึงจะมี

พิธีไถ่บาปล้างบาปไปตามความเชื่อความเข้าใจ เพียงทำไปตามความเห็นเท่านั้น แต่ความจริงก็จะเป็นความจริง ให้ผลที่จะต้องได้รับจากเหตุดีเหตุชั่วอย่างแน่นอน ไม่มีอคติต่อใครและศาสนาใดๆ ทั้งนั้น

ถ้าเรามีสติปัญญาคิดพิจารณาสังเกตดูหมู่มนุษย์ทั้งหลาย จะรู้ว่ามนุษย์ทั้งหลายจะมีความแตกต่างกัน เช่น ฐานะที่ต่างกัน ความรู้ความสามารถก็แตกต่างกัน สติปัญญาก็แตกต่างกัน ที่เรียกว่าคนโง่คนฉลาดนั่นเอง ให้เราสังเกตได้อีกอย่างหนึ่งว่า ผู้ที่เกิดจากพ่อแม่เดียวกันแท้ๆ ทำไมมีนิสัยไม่เหมือนกัน เด็กบางคนมีนิสัยเลี้ยงยาก เด็กบางคนมีนิสัยเลี้ยงง่าย บางคนเรียนหนังสือความจำดี บางคนเรียนหนังสือไม่ดีและความจำก็ไม่ดี บางคนชอบในทางบวชศึกษาธรรมปฏิบัติ คนหนึ่งชอบเที่ยวเกเร ชอบกินเหล้าเมายา ชอบฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ บางคนมีโรคประจำตัว เป็นอย่างมาก บางคนไม่มีโรคประจำตัวเลย บางคนมีอายุสั้น บางคนมีอายุยาว ความแตกต่างของมนุษย์ไม่เหมือนกัน นั่นก็เป็นเพราะกรรมที่สร้างมาไม่เหมือนกัน กรรมจึงเป็นตัวแปร สภาพกายสภาพจิตให้เกิดวิปริตไปตามกรรมที่ตัวเองได้สร้างมา เช่น จิตอวัยวะของร่างกายไม่สมประกอบ เป็นบ้าใบ้วิกลจริต

ผิดธรรมดาของมนุษย์ทั่วไป ในลักษณะอย่างนี้ก็เป็นสาเหตุมาจากกรรมเช่นกัน ฉะนั้น ให้เราใช้สติปัญญาคิดพิจารณาสังเกตดู จะรู้วิถีชีวิตของคนว่ามีพื้นฐานสร้างกรรมมาที่แตกต่างกัน ให้สังเกตนิสัยในปัจจุบันก็พอจะรู้นิสัยในอดีตได้

อีกอย่างหนึ่ง คนเราไม่ยอมรับผลของกรรมที่ตัวเองทำมา ในอดีตชาติ โยนไปหาดวงชะตาไป คำว่าดวงชะตา เป็นศัพท์ใหม่ที่พูดกัน ที่จริงก็เป็นผลของกรรมที่ตัวเองได้ทำมาแล้วในชาติอดีต ถึงจะไปแต่งแก้เสียเคราะห์ต่อดวงใหม่ ก็เป็นอุบายวิธีให้กำลังใจแก่ตัวเองเท่านั้น หรือเป็นวิธีเปลี่ยนความเห็น ว่าทำอย่างนี้ชีวิตจะดีขึ้น เป็นวิธีให้กำลังใจตัวเอง ที่จริงคนจะดีหรือไม่ดี ไม่ขึ้นอยู่กับวันเดือนปีแต่อย่างใด ถ้าเป็นคนมีบุญวาสนา เคยได้ทำบุญความดีมาในอดีตชาติ เมื่อเกิดมาในชาตินี้ จะดีทุกวัน ดีทุกเดือน และดีทุกปี เมื่อคนเคยทำชั่วในชาติอดีตมาเกิด ถึงจะเกิดในวันและเวลาที่ดี เดือนที่ดี ปีที่ดี เมื่อเกิดมาแล้ว ก็จะเป็นคนชั่วสันดานทรามอยู่นั่นเอง แม้แต่คนที่เกิดในวันเดียวกัน เวลาออกจากท้องแม่ก็พร้อมกัน คนที่ทำกรรมดีเอาไว้ก็จะเป็นคนดีต่อไป คนที่เคยทำกรรมชั่วเอาไว้ ก็จะเป็นคนที่มិនิสัยชั่วร้ายต่อไป ฉะนั้น คนจะดีหรือไม่ดี มิใช่ว่าวันเดือนปี

เป็นตัวกำหนดให้แต่อย่างใด เป็นเพราะกรรมที่ทำดีทำชั่ว
เท่านั้นกำหนดให้ จึงว่าสัตว์โลกทั้งหลายเป็นไปตามกรรม
ขอให้ท่านผู้อ่านได้ใช้ปัญญาพิจารณาในเหตุผลนี้ด้วย

ถ้าผู้ได้สร้างคุณในทางบุญกุศลมีน้อย เมื่อได้ไปอยู่
กับกลุ่มคนพาล ใจก็จะเอนเอียงไปกับกลุ่มของคนพาลได้ง่าย
ถ้ามีบุญกุศลได้บำเพ็ญมาพอตัวแล้ว ถึงจะไปอยู่กับกลุ่มคนพาล
จะมีความเห็นที่เป็นสัมมาทิฐิ มีความเห็นที่ชอบธรรม รู้จักผิด
รู้จักถูก มีสติปัญญาที่เข้มแข็งพร้อมด้วยเหตุและผล ใจจะไม่
เอนเอียงไปกับกลุ่มคนพาลแต่อย่างใด เหมือนกับต้นไม้ที่มีราก
เกาะอยู่กับพื้นดินมีความแน่นหนามั่นคง จะมีลมพัดสักปานใด
ต้นไม้ก็จะไม่หักโค่นแต่อย่างใด ฉะนั้นใจที่มีสัมมาทิฐิ
มีความเห็นที่ชอบธรรมแล้ว ใจก็จะไม่เอนเอียงไปในทางที่ผิด
ก็ฉนั้น

ประวัติความเป็นอยู่ของ โลกมนุษย์

ประวัติความเป็นอยู่ของโลกมนุษย์ มีความเป็นอยู่ยาวนานที่เรียกว่าอจินไตย ในหมู่มนุษย์ทั้งหลายไม่สามารถรู้ได้ว่า โลกมนุษย์เกิดขึ้นมาแต่เมื่อไร แต่ไม่เหลือวิสัยของพระพุทธเจ้า ทุกๆ พระองค์ พระพุทธเจ้ามีญาณพิเศษรู้ได้เฉพาะพระองค์ เท่านั้น พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า “โลกมนุษย์นี้เป็นจักรวาลหนึ่งในแสนโกฏิจักรวาล ตั้งอยู่ในท่ามกลางของจักรวาลทั้งหลาย เป็นจักรวาลเดียวที่สัตว์โลกทั้งหลายมีธาตุสี่อาศัยอยู่ได้ ในจักรวาลอื่นไม่มีสัตว์โลกทั้งหลายอยู่ได้แต่อย่างใด อยู่ได้เฉพาะภพที่มีวิญญูณเท่านั้น” ที่เรียกว่าภพที่เป็นกายทิพย์จิตทิพย์ หรือที่เรียกว่าสวรรค์เทวโลก หรือชั้นพรหม

แต่พวกฝรั่งทั้งหลายก็ยังมีความเข้าใจว่า ในจักรวาลอื่นหรือดาวต่างๆ อาจจะมีสัตว์หรือมนุษย์ต่างดาวพอที่จะไปสัมผัสได้ จึงได้พากันใช้เครื่องทางวิทยาศาสตร์อันทันสมัย เพื่อออกสำรวจตามความเข้าใจของตัวเอง พากันออกสำรวจหลายปี ก็ไม่มีมนุษย์ต่างดาวตามที่เข้าใจแต่อย่างใด เพราะจักรวาลอื่นไม่มีพืชพันธุ์ธัญญาหารให้สัตว์โลกที่มีธาตุสี่อยู่กินและสืบพันธุ์ต่อกันได้เหมือนโลกมนุษย์แต่อย่างใด พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า “สัตว์ที่มีธาตุสี่ มีการสืบพันธุ์ต่อกันได้ มีอาหารการกินที่สมบูรณ์ จะมีเฉพาะโลกมนุษย์ที่อาศัยอยู่แห่งเดียวเท่านั้น”

พระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ที่อุบัติเกิดขึ้นในอดีต และพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน หรือพระพุทธเจ้าองค์ที่จะมาตรัสรู้ในภายภาคหน้า ก็จะมาเริ่มเสริมบารมีและตรัสรู้ในโลกมนุษย์นี้เท่านั้น จึงไม่มีประวัติของพระพุทธเจ้าพระองค์ใดไปตรัสรู้ในจักรวาลอื่น แม้แต่ผู้เป็นสาวกของพระพุทธเจ้าก็ได้บำเพ็ญบารมีในโลกมนุษย์นี้เช่นกัน ฉะนั้น มนุษย์และสัตว์โลกทั้งหลายจึงมีเฉพาะจักรวาลเดียวเท่านั้น แม้จะมีจักรวาลอื่นเป็นจำนวนมากที่เรียกว่าสวรรค์พรหม สถานที่เหล่านั้นเป็นสถานที่จิตวิญญาณที่เป็นกุศลได้ไปพักผ่อนชั่วคราวเท่านั้น เมื่อบุญกุศลหมดเมื่อไร

ก็จะได้ลงมาเกิดในโลกมนุษย์นี้อีก ที่เรียกว่าวัฏจักรหมุนเวียน
ไปมาของผู้มีกิเลสตัณหาเท่านั้น

ผู้หมดกิเลสตัณหาแล้วหาข้ออยู่ในภพทั้งสามนี้ไม่ ดังที่
พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “ในโลกนี้เมื่อมนุษย์ได้เสริมแต่งให้
งามอนเหมือนราชรถก็ย่อมทำได้” พระพุทธองค์ได้ตรัสต่อไป
อีกว่า “คนเขลาเท่านั้นข้ออยู่ คนฉลาดหาข้ออยู่ไม่” เมื่อ
เราได้รับรู้คำตรัสไว้ของพระพุทธเจ้าอย่างนี้ เรามีความคิดเห็น
เป็นประการใด ให้เราใช้สติปัญญาพิจารณาดูบ้าง เราอาจจะมี
ความสำนึกตัวได้ว่า ตัวเราเป็นคนฉลาดหรือคนโง่เขลาแค่ไหน
เพื่อจะได้แก้ไขตัวเองให้มีความฉลาด ไม่ปล่อยให้ตัวเองโง่เขลา
ตลอดไป

โลกที่เราอยู่มีภยันานาประการอันเป็นผลกระทบในชีวิต
ทำให้ได้รับทุกข์จากภยันานาเป็นอย่างมากทีเดียว หลายชาติ
ที่เจอกับภยันานามาแล้วในชาติอดีต เมื่อเกิดมาในชาตินี้
เมื่อภยันานายังไม่มาถึงตัวเราก็ไม่มีความรู้สึกเป็นทุกข์
อีกไม่นานนัก เมื่อเราได้มาเกิดในโลกนี้อยู่บ่อยๆ ชีวิตก็จะเจอกับ
ภยันานาน้อยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เรื่องภยันานานี้จะมีขึ้น
เกิดขึ้นในโลกมนุษย์มากขึ้น และมีความรุนแรงมากขึ้น ในยุค

ต่อไปจะมีความรุนแรงเป็นอย่างมาก จะไม่มีใครๆ ในโลกนี้ เอาชนะภัยธรรมชาตินี้ได้แต่อย่างใด

ในจุดแรกก็มีภัยเกิดขึ้นเป็นบางจุดเล็กๆ น้อยๆ ต่อไปก็จะเกิดความรุนแรงมากขึ้นหลายพื้นที่ ถ้าหากเราได้ดูข่าวสารของโลกมนุษย์นี้ จะรู้ว่าหลายๆ ประเทศถูกน้ำท่วม ถูกลมพายุพัดพา ทำให้บ้านเรือนเกิดความเสียหาย ทำให้คนทั้งหลายเป็นทุกข์เดือดร้อนล้มตายไปตามๆ กัน อีกสักวันหนึ่งปีหนึ่งข้างหน้า ภัยธรรมชาติจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรง จะเกิดขึ้นทั่วโลก ทุกๆ ประเทศ ตกอยู่ในความลำบากเดือดร้อนเป็นทุกข์เป็นอย่างมาก ไม่มีประเทศใดช่วยเหลือกันได้ แต่ละประเทศก็จะมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้นเป็นอย่างมากเช่นกัน

ในยุคที่ผ่านมาไม่กี่ปี ถ้ามีการคิดทบทวนดูภัยธรรมชาติ จะรู้ว่าเกิดขึ้นน้อยมาก จากวันนั้นถึงวันนี้ ภัยธรรมชาติมีการเกิดขึ้นบ่อย ทวีความรุนแรงมากขึ้น และจะมีความรุนแรงจนมนุษย์รับไม่ไหว จะพากันอดอยากล้มตายเป็นจำนวนมาก ภัยธรรมชาติทั้งหลายจะเกิดขึ้นซ้ำซากต่อเนื่องกันอย่างรุนแรงและยาวนาน เช่น

๑. วาตภัย จะเกิดลมพายุใหญ่ขึ้นอย่างรุนแรง
๒. อุทกภัย จะเกิดน้ำท่วมอย่างรุนแรง
๓. ธรณีภัย แผ่นดินจะเกิดถล่ม แผ่นดินไหวอย่างรุนแรง
๔. อัคคีภัย จะเกิดความแห้งแล้ง ไฟไหม้ป่า ทำให้คนทั้งหลายเป็นทุกข์เดือดร้อนเป็นอย่างมาก
๕. โรคภัย จะมีโรคระบาดนานาชนิดเกิดขึ้นไม่มียารักษา จะพากันล้มตายเป็นจำนวนมาก
๖. อาหารภัย จะพากันอดอยากในอาหาร พากันล้มตายกันไป

ในยุคปัจจุบันประชากรของโลกมีประมาณเจ็ดพันกว่าล้านคน เมื่อประชากรของโลกมีหนึ่งหมื่นล้านคนขึ้นไป ภัยธรรมชาติดังที่ได้อธิบายมานี้ มวลหมู่มนุษย์โลกจะพากันล้มตายกันไปตามภัยธรรมชาตินี้ คนที่จะรอดอยู่ได้ไม่กี่เปอร์เซ็นต์

ในยุคปัจจุบันนี้ต้องยอมรับว่าเป็นยุคปัญญาชน มีความโดดเด่นในทางสติปัญญาเป็นอย่างมาก มีความสามารถทางสติปัญญาทางโลกีย์ มีความฉลาดสามารถที่คิดค้นในทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางโลกได้เป็นอย่างดี มีหลักวิธีคิดคำนวณเอาวัตถุธาตุของโลกมาทำประโยชน์เพื่อ

อำนวยความสะดวกของชีวิตได้ทันต่อเหตุการณ์ จะเรียกว่าสติ ปัญญาทางโลกีย์เป็นเลิศในยุคนี้ก็ว่าได้ คิดค้นสร้างเครื่องยนต์ให้วิ่งได้ คิดทำเครื่องบินเพื่อขับขึ้นไปในที่ต่างๆ ย่นระยะทางให้ถึงจุดที่จะไปได้เร็วขึ้น และยิ่งไปกว่านี้ยังคิดค้นทำดาวเทียมขึ้นสู่อวกาศ สามารถนำสื่อข่าวสารส่งลงมาทำงานในคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ในมนุษยโลกได้เป็นอย่างดี และโทรศัพท์ข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต อีเมลล์ ไปได้ทั่วโลก ที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ เป็นสื่อข่าวสารกว้างไกลไม่มีขอบเขตจำกัด

แต่ละประเทศมีปัญหาชนรู้ในหลักวิทยาศาสตร์เป็นจำนวนมาก มีการแข่งขันสติปัญญาและความสามารถกันเป็นอย่างสูงทีเดียว จะเรียกว่ามนุษย์ใจสูงก็ไม่ผิด แต่ก็สูงในฝ่ายโลกีย์วิสัยใจสูงในลักษณะอย่างนี้จะมีเป็นยุคเป็นสมัยในช่วงระยะหนึ่งเท่านั้น เมื่อถึงขั้นสูงสุดของสติปัญญาของคนในยุคนี้แล้ว หลังจากนั้นก็มีเหตุให้เป็นไปได้ในทางที่ต่ำสุดลงได้ จะต่ำด้วยเหตุอันใด เราจะได้รู้ในหนังสือเล่มนี้

ขอให้ท่านผู้อ่านศึกษาให้ดี ใช้สติปัญญาคิดพิจารณาหาเหตุผล คิดทบทวนในเรื่องอดีตที่ผ่านมาว่า สังคมมนุษย์ทั้งหลายทั่วโลกอยู่กันมาอย่างไร แล้วเอามาคำนวณดูในหมู่สังคมมนุษย์

โลกในยุคปัจจุบัน ว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของสังคมมนุษย์ ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างไร จะเข้าใจได้ทันทีว่า ในโลกนี้ย่อมมีความเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยในตัวมันเอง อนาคตสังคมมนุษย์ จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด เราจะได้รู้เอาไว้

ในยุคต่อไปในอนาคต ปัญญาชนทั้งหลายเหล่านี้ย่อมมีความเห็นที่ขัดต่อความเป็นจริงได้ เช่น มีความคิดก้าวไกล ในเทคโนโลยีระดับสูง จะทำให้โลกมนุษย์มีความเจริญ และจะทำให้มนุษย์ทั้งหลายมีอายุยืนยาว และหลายเรื่องที่เป็นปัญหาชน ในยุคนี้วาดภาพเอาไว้ เฉพาะเรื่องที่จะทำให้อายุของมนุษย์ยืนยาวนั้น เรื่องนี้ถ้าจะพูดในหลักพุทธศาสตร์แล้ว จะขัดกันอย่างเต็มที่ ขัดกันอย่างไรเราจะได้รู้เหตุผลที่ข้าพเจ้าจะได้อธิบาย ในหลักพุทธศาสตร์ดังนี้ ท่านผู้อ่านจะเชื่อหรือไม่เชื่อนั้นไม่ต้องบังคับกัน หลักการอย่างนี้จะไม่มีในศาสนาอื่น แม้แต่ปัญญาชนที่มีความรู้ความสามารถ แต่ขาดการศึกษาในหลักพุทธศาสตร์ ก็จะไม่รู้เช่นกัน หากท่านได้อ่านประวัติศาสตร์ในสังคมมนุษย์ ในครั้งอดีต ในยุคปัจจุบัน และยุคต่อไปในอนาคต ที่ท่านจะได้ อ่านในหนังสือเล่มนี้ ท่านจะมีนั่งงหรือไม่เชื่อเลยก็อาจเป็นได้ เรื่องที่จะนำมาอธิบายให้ท่านได้อ่านในขณะนี้ เป็นเรื่องของอายุขัย

คำว่าอายุขัย หมายถึงความตาย ตายปกติของคนแก่คนเฒ่าชรา
ตายไปตามอายุขัยนั่นเอง

อายุขัยของมนุษย์โลกนี้ แต่ละยุคแต่ละสมัยไม่เท่ากัน
มีอายุขัยต่ำสุดและอายุขัยสูงสุด อายุขัยต่ำสุดเรียกว่าอายุขัย
ขาลง อายุขัยขาลงต่ำสุด ๑๐ ปีเป็นอายุขัย อายุขัยขาขึ้นมีเพดาน
สูงสุด ๑ โกฎิปีเป็นอายุขัย คำว่า ๑ โกฎิปี ก็มี ๑๐ ล้านปีนั่นเอง
ให้ท่านตั้งใจอ่านให้ดี ชีวิตเราเกิดมาจะพึงได้รู้ในครั้งแรกก็
เป็นได้ คำว่าอายุขัยขาลง จะขออธิบายในหลักเหตุผลในทาง
พระพุทธศาสนา เพื่อนำมาประกอบอ้างอิงให้ท่านผู้อ่านได้มอง
เห็นภาพดูบ้าง พระพุทธเจ้าที่อุบัติเกิดขึ้นในโลกนี้มีจำนวนมาก
พระพุทธเจ้าจะมาตรัสรู้ในโลกมนุษย์นี้เท่านั้น แต่ละองค์มาตรัสรู้
เป็นเวลาห่างกันมาก ในภัทรกัณฑ์หนึ่งๆ มีเวลายาวนาน ถึงจะมี
ภัทรกัณฑ์เท่ากัน ในบางภัทรกัณฑ์ พระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ๑ องค์
เมื่อโปรดสัตว์แล้วก็นิพพาน ต่อจากนั้นจะเป็นสุญกัณฑ์ เป็นกัณฑ์ที่
ว่างจากพุทธศาสนาเป็นเวลาอันยาวนาน ในบางภัทรกัณฑ์มี
พระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ๓ องค์ ความว่างเป็นสุญกัณฑ์นี้ย่อลง
ในภัทรกัณฑ์ปัจจุบันนี้ มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ร่วมสมัยกันมี
๕ พระองค์ด้วยกัน

พระพุทธเจ้ากุกสันโธ พระพุทธองค์มาตรัสรู้ในยุคอายุชั้ยของมนุษย์ในยุคนั้น ๔ หมื่นปี เมื่อยุคของคนมีอายุมาก รูปร่างก็ใหญ่โตไปตามยุคสมัย เมื่อโปรดสัตว์แล้วก็ดับขันธไปตามอนุภาติเสสนิพพาน จากนั้นมาจะเป็นสุญกัป เป็นกัปที่ว่างจากพระพุทธศาสนา ในช่วงนั้นมาเป็นอายุชั้ยขาลง หมายถึง ๑๐๐ ปี อายุชั้ยของมนุษย์ลดลง ๑ ปี ลดลงเรื่อยๆ จนถึงที่มนุษย์มีอายุชั้ย ๓ หมื่นปี ในยุคนี้มีพระพุทธเจ้าโกนาคมนโธได้อุบัติเกิดขึ้นในโลก เมื่อโปรดสัตว์แล้วก็อนุภาติเสสนิพพานไป ก็เป็นสุญกัป เป็นกัปที่ว่างจากพระพุทธศาสนา อายุชั้ยของมนุษย์ลดลงเรื่อยมา ๑๐๐ ปี อายุชั้ยของมนุษย์ลดลง ๑ ปี จนถึงมนุษย์ในยุคนั้นมีอายุชั้ย ๒ หมื่นปี มีพระกัสสปพระพุทธเจ้ามาอุบัติเกิดขึ้นในโลก แสดงธรรมโปรดสัตว์แล้วก็อนุภาติเสสนิพพานไป ต่อมาก็เป็นสุญกัป เป็นกัปที่ว่างจากพระพุทธศาสนา อายุชั้ยของมนุษย์ลดลงเรื่อยมา ๑๐๐ ปี อายุชั้ยของมนุษย์ลดลง ๑ ปี จนถึงยุคมนุษย์มีอายุชั้ย ๑๐๐ ปี เป็นอายุชั้ยขั้นต่ำสุด เป็นยุคพวกเรา ในยุคนี้มีพระโคตโมพระพุทธเจ้าหรือสมณโคดมพระพุทธเจ้าได้อุบัติขึ้นในโลก นี้เป็นองค์พระพุทธเจ้าในองค์ที่ ๔ ในยุคปัจจุบัน พระพุทธเจ้าที่มีอายุน้อย ถ้าหมู่มนุษย์มีอายุชั้ย

ต่ำกว่า ๑๐๐ ปี จะไม่มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ในโลกมนุษย์แต่อย่างใด ก่อนพระองค์จะอนุปาติเสสนิพพาน พระองค์ได้วางพระพุทธศาสนาต่อไว้ในโลกนี้ ๕ พันปี จนถึงบัดนี้พระพุทธศาสนา ล่วงไปแล้วสองพันห้าร้อยกว่าปี อายุขัยของมนุษย์ก็ลดลงเรื่อยๆ

ในยุคที่พระพุทธเจ้าอุบัติเกิดขึ้นในโลก ในยุคนั้นมนุษย์มีอายุขัย ๑๐๐ ปีเป็นขั้นต่ำ บัดนี้ล่วงมาสองพันห้าร้อยกว่าปี ในยุคปัจจุบันนี้ มนุษย์โลกมีอายุขัยขั้นต่ำ ๗๕ ปีเป็นอายุขัย อายุขัยของมนุษย์จะลดลงเรื่อยๆ เมื่ออายุขัยของมนุษย์มี ๕๐ ปี เป็นอายุขัย ในยุคนั้นพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ จะหมดไปจากโลกนี้ จากนั้นจะเป็นสุญญกัป เป็นกัปที่ว่างจากพระพุทธศาสนา คำว่าว่าง คือไม่มีใครรู้ในพระพุทธวจนะ ไม่รู้ในคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นเอง ถึงพระพุทธศาสนาจะหมดไปจากโลกนี้แล้ว ก็ตาม แต่สังขารคือความจริงยังมีอยู่ในโลกนี้ แต่ไม่มีใครๆ รู้เท่านั้น เหมือนในยุคสมัยก่อนที่พระพุทธเจ้าจะมาตรัสรู้ ในยุคนั้น ก็มีสังขารอยู่ประจำโลก แต่ก็ไม่มีใครรู้ เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว จึงนำเอาสังขารคือความจริงนั้นๆ มาประกาศให้คนได้รู้ ในภายหลัง เป็นอันว่าในภัทรกัปนี้ มีพระพุทธเจ้าได้มาตรัสรู้โปรดสัตว์แล้ว ๔ พระองค์ องค์ที่ ๕ คือ พระศรีอริยเมตไตรย

ชุดศาสนาพระศรีอริยเมตไตรย

จากนี้ไปจนกว่าจะถึงพระพุทธศาสนาของพระศรีอริยเมตไตรย
กว่าจะถึงอีกยาวนานเท่าไร ท่านจะได้รู้ในหนังสือเล่มนี้ อ่านให้ตี
ตีความหมายให้เข้าใจ เพราะมีชาวพุทธหลายท่านพูดกันอยู่เสมอ
ว่า ขอปรารถนาให้ได้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอริยเมตไตรย
มีเป็นจำนวนมาก เพราะนักปราชญ์ทั้งหลายได้อธิบายเรื่องศาสนา
พระศรีอริยเมตไตรยเอาไว้ ว่าในยุคนั้นมีความอุดมสมบูรณ์
มนุษย์ในยุคนั้นจะมีแต่ความสุขสนุกสนานร่าเริง รูปร่างลักษณะ
อ่อนแอ่นสวยงามยิ่งนัก สีสิวขาวอมเหลือง สองแก้มอมสีชมพู
ดูสวยงามยิ่งนัก

การจินตนาการออกมาอย่างนี้ จึงมีคนทั้งหลายปรารถนา
อยากไปเกิดในยุคนั้น แล้วจะได้ฟังธรรมจากพระศรีอริยเมตไตรย

จะได้บรรลุมรรคผลนิพพานตามพระศรีอริยเมตไตรยไปในยุคนั้น มนุษย์ทั้งหลายจะมีอายุขัย ๘ หมื่นปี พระศรีอริยเมตไตรย ได้แสดงธรรมโปรดมนุษย์ในยุคนั้น จะมีผู้ได้บรรลุธรรมเป็น พระอริยเจ้าเป็นจำนวนมาก พระองค์ก็ได้อนุपाติเสสนิพพาน พระองค์ไม่ได้วางศาสนาเอาไว้เหมือนองค์ปัจจุบัน ฉะนั้น จึงพากัน บำเพ็ญบุญกุศลเสริมสร้างบารมีให้แก่ตนเอาไว้ในชาตินี้ การมี ความปรารถนาอยากจะไปเกิดในยุคศาสนาของพระศรีอริยเมตไตรย จะสมความปรารถนาแน่นอน

จากนี้ไปอีกยาวนานเท่าไรให้ท่านคิดตามให้ดี คำนวณปี ให้ถูก ที่ข้าพเจ้าจะให้ข้อมูลเป็นหลักสูตรให้เราได้รับรู้เอาไว้ จะได้ เริ่มต้นจากยุคปัจจุบันที่มนุษย์มีอายุขัย ๗๕ ปี อีก ๑๐๐ ปีข้างหน้า อายุขัยของคนเราจะลดลง จะมีอายุขัย ๗๔ ปี ๑๐๐ ปีอายุขัย ลดลง ๑ ปีๆๆ ลดลงเรื่อยๆ จนถึงอายุขัย ๑๐ ปีเป็นอายุขัย หมายถึงแก่เฒ่าชราแล้วตายไป ในยุคนั้นหนุ่มสาวจะแต่งงานกัน มีอายุ ๓ ปี ตั้งครรภ์ ๓ เดือน นับจากวันนี้ไปถึงวันนั้น ยาวนาน หกพันห้าร้อยกว่าปี มนุษย์ทั้งหลายทั่วโลกจะมีอายุขัยอยู่ในช่วง เดียวกันทั้งหมด

นี่เป็นหลักพุทธศาสตร์ ถ้าหากชาวพุทธได้ศึกษาใน

พระพุทธศาสนาดีแล้ว จะรู้ในเรื่องนี้ดี ที่พวกฝรั่งจะทำให้อายุขัยของมนุษย์ยืนยาวออกไปนั้น เป็นความคิดความเห็นของท่านเหล่านั้น เมื่อหลักพุทธศาสตร์กับหลักวิทยาศาสตร์ไม่ตรงกัน อย่างนี้ เราจะเชื่อฝ่ายไหน ให้เราวินิจฉัยใช้สติปัญญาคิดพิจารณาในเหตุผล และตัดสินใจเชื่อด้วยตัวเองก็แล้วกัน

เมื่อถึงยุคมนุษย์มีอายุขัย ๑๐ ปีตาย ในยุคนั้นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมมนุษย์เป็นยุคใหม่ ในยุคนั้นจะมีเทวบุตร เทวดา ที่มีคุณธรรม จะมาอาศัยเกิดในหมู่มนุษย์ที่มีอายุขัยน้อย หมู่นั้น เมื่อคลอดมาแล้วก็จะมีเทพอีกกลุ่มหนึ่งดูแลรักษาในเด็กที่เกิดใหม่เหล่านั้น ในยุคนี้ก็จะเกิดกลียุคขึ้นกับกลุ่มที่มีอายุขัยน้อยทั้งหลาย จะเกิดวิปริตมีการฆ่ากันเองตายไปจนหมดสิ้น เด็กที่เกิดมาก็มีเทวดารักษานำพาให้คนเหล่านั้นหนีไปอยู่ในที่ปลอดภัย

เมื่อพ่อแม่ในยุคนั้นได้ฆ่ากันตายไปหมดแล้ว ก็จะมีฝนห่าใหญ่ตกลงมาอย่างหนัก กระแสน้ำจะพาซากศพทั้งหลายไหลลงสู่ทะเล ไม่มีกลิ่นที่เหม็นตลกค้างอยู่ในผืนแผ่นดินนี้แต่อย่างใด จากนั้นไปคนหนุ่มสาวทั้งหลายเหล่านั้นก็จะออกมารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ มีหัวหน้าจัดสรรให้หนุ่มสาวเหล่านั้นให้เป็นคู่ผัวเมียกัน

คนในยุคนั้นก็จะพากันรักษาศีลกรรมบถ ๑๐ อย่างเคร่งครัด เมื่อเขาเหล่านั้นมีลูกหลานเกิดขึ้น ก็จะมีพากันรักษาศีลกรรมบถ ต่อเนื่องกันไป

ในจุดนี้เองจึงเป็นการเริ่มต้นในสังคมมนุษย์ใหม่ มีความสุขร่มเย็นในชีวิตเป็นอย่างมากทีเดียว จึงเป็นจุดเริ่มต้นในอายุขัยขาขึ้น นั้นหมายถึง ๑๐๐ ปีอายุขัยเพิ่มขึ้น ๑ ปี เป็น ๑๑ ปีจึงตาย ๑๐๐ ปีอายุขัยเพิ่มขึ้น ๑ ปี เป็น ๑๒ ปีจึงตาย อายุขัยจะเพิ่มขึ้นทุก ๑๐๐ ปี มนุษย์ในยุคนั้นจะมีอายุขัยเพิ่มขึ้นเป็น ๒๐ ปีเป็นอายุขัย เพิ่มขึ้นเป็น ๕๐ ปีตาย ๑๐๐ ปีตาย พันปีตาย หมื่นปีตาย แสนปีตาย ล้านปีตาย โกลิปีตาย (๑๐ ล้านปี) นี้เป็นยุคที่อายุขัยขาขึ้น ในช่วงมนุษย์มีอายุขัยขาขึ้นนี้ จะไม่มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้แต่อย่างใด

เมื่ออายุขัยถึงจุด ๑๐ ล้านปีเป็นอย่างมากแล้ว คนที่ตายก่อนอายุขัยก็ต้องมี ผู้มีอายุขัยถึง ๑๐ ล้านปีก็จะเกิดประมาท มีความรำคาญความเป็นอยู่ในชีวิตของตน จากนั้นก็จะเกิดความเปลี่ยนแปลงเป็นอายุขัยขาลง ๑๐๐ ปีอายุขัยลดลง ๑ ปี ๑๐๐ ปีอายุขัยลดลง ๑ ปี อายุขัยลดลงเรื่อยๆ ทุก ๑๐๐ ปี อายุขัยก็จะเหลือ ๙ ล้านปีตาย ๘ ล้านปีตาย และเหลืออยู่

๑ ล้านปีตาย อายุขัยลดลงเป็น ๙ แสนปีตาย ลดลงเหลือ ๑ แสนปี เป็นอายุขัย

ในยุคที่มนุษย์มีอายุขัย ๑ แสนปี จะมีพระพุทธเจ้ามาอุบัติเกิดขึ้นในโลกมนุษย์นี้ได้ อายุขัยจะลดลงมาเรื่อยๆ จนถึงยุคสมัยที่มนุษย์มีอายุขัย ๘ หมื่นปีนี่เอง พระศรีอริยเมตไตรยจะได้ลงมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ได้แสดงธรรมอบรมพุทธบริษัท มีผู้ได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยเจ้าเป็นจำนวนมาก เมื่อถึงกาลเวลา พระศรีอริยเมตไตรยได้อนุปาติเสสนิพพาน พระองค์ไม่ได้วางศาสนาเอาไว้ในโลกมนุษย์นี้แต่อย่างใด ในยุคนั้นอาจเป็นเราคนหนึ่งที่มีความโชคดีที่จะได้ไปเกิดในยุคนั้น แล้วได้ฟังธรรมจากพระศรีอริยเมตไตรย แล้วได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ แล้วนิพพานไปในยุคพระศรีอริยเมตไตรยนั้น

ขอให้ท่านมีความโชคดีสมควรความปรารถนาก็แล้วกัน มีแต่ความปรารถนาเพียงอย่างเดียว ตัวเองไม่ภาวนาปฏิบัติทานศีลไม่พากันรักษา ความปรารถนาก็จะเป็นโมฆะ จะไม่ได้เกิดในยุคพระศรีอริยเมตไตรยแต่อย่างใด การอธิบายในยุคพระศรีอริยเมตไตรยมาทั้งหมดนี้ ให้ท่านคิดคำนวณดูก็แล้วกัน ว่าจากวันนี้ไปถึงวันนั้นมีความยาวนานกี่ปี กี่กัป กี่กัลป์ ในชาติ

ปัจจุบันนี้ ถ้าเราได้สร้างความดีไว้มาก เมื่อตายไปจะได้ไปเกิดในสวรรค์ เมื่อพระศรีอริยเมตไตรยลงมาตรัสรู้ เราจะได้ลงมาเกิดในยุคนั้น ความปรารถนาของเราก็จะเป็นจริง เราจะได้เกิดตายในภพน้อยใหญ่อีกต่อไป

ความฉลาดและความโง่ เมื่พบของคู่กัน

ในจุดเริ่มต้น ข้าพเจ้าได้อธิบายในเรื่องปัญญาชนในยุคนี้ มีความรู้ดีในหลักวิทยาศาสตร์ มีความฉลาดในอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี มีมนุษยผู้มีสติปัญญาในระดับสูงได้ คิดค้นคว้ารู้ได้ ได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในสังคมในยุคนี้ได้เป็นอย่างดี เรียกว่าเป็นยุคของปัญญาชนมีความโดดเด่นที่สุดเช่นกัน เหตุผลที่ว่านี้ ในกลุ่มปัญญาชนทั้งหลายเหล่านี้ยังศึกษาไม่ถึง จึงได้มองโลกไปในทางที่ตีไปเสียทั้งหมด ส่วนความไม่ดีที่เลวร้าย ไม่ได้คิดวางแผนรองรับไว้เลย นั่นคือภัยธรรมชาติที่จะเกิดขึ้นในยุคต่อไป

ภัยธรรมชาติที่ว่านี้ทุกคนเคยเห็นเป็นส่วนเล็กน้อย และ

หลายคนเคยได้สัมผัสมาแล้ว นั่นคือ

“วาทภัย” ภัยที่เกิดขึ้นจากลม

“อุทกภัย” ภัยที่เกิดขึ้นจากน้ำท่วม

“ธรณีภัย” ภัยที่เกิดขึ้นจากดินถล่มและแผ่นดินไหว

“อัคคีภัย” ภัยที่เกิดขึ้นจากความแห้งแล้งและไฟป่า

“โรคภัย” ภัยที่เกิดขึ้นจากเชื้อโรคระบาด

“อาหารภัย” ภัยเกิดขึ้นจากอาหารที่ขาดแคลน

“สงครามภัย” ภัยที่เกิดจากสงคราม

“โจรภัย” ภัยที่เกิดจากกลุ่มคนพาลและผู้ก่อการร้าย

และภัยอย่างอื่นที่จะเกิดขึ้นในโลกนี้มีมากมาย ภัยดังกล่าวมานี้จะเกิดขึ้นในยุคสมัยนี้ จึงเป็นภัยในขั้นเริ่มต้นเล็กน้อยในบางจุดเท่านั้น ผู้ที่ได้รับความทุกข์เดือดร้อนจากภัยเหล่านี้ก็มีคนบางกลุ่มเท่านั้น เมื่อภัยทั้งหลายเหล่านี้มีความรุนแรงและเกิดขึ้นทั่วทุกประเทศเขตแดน จึงไม่มีใครช่วยกันได้เลย ความเดือดร้อนเป็นทุกข์ต่อภัยดังกล่าวนี้มากมาย ก็จะทำให้พากันล้มตายกันไปเป็นจำนวนมากทีเดียว

ข้าพเจ้าจะได้เล่าเรื่องภัยที่จะเกิดตามมาในยุคภายภาคหน้าให้ท่านผู้เป็นปัญญาชนรับรู้เอาไว้ เฉพาะภัยธรรมชาติ

ที่ข้าพเจ้าจะนำมาอธิบายเป็นระดับแรกนั่นคือ วาตภัย ภัยที่เกิดขึ้นจากลม อุทกภัย ภัยที่เกิดขึ้นจากน้ำท่วม ภัยทั้งสองอย่างนี้จะ เป็นภัยที่นำร่องให้ภัยทั้งหลายได้เกิดตามมา ภัยทั้งสองนี้จะ เกิดขึ้นบ่อย หลายๆ ประเทศจะมีภัยทั้งสองนี้เกิดขึ้นมากมาย ถ้าใครดูข่าวสารจากต่างประเทศจะปฏิเสธไม่ได้เลย ถึงจะไม่ รุนแรงก็ทำให้ผู้ประสบภัยเหล่านี้มีความทุกข์เป็นอย่างมากทีเดียว

ภัยที่เกิดขึ้นที่ผ่านมายังไม่มีความรุนแรงเท่าใดนัก อีกไม่กี่ปีภายภาคหน้า ภัยเหล่านี้จะเพิ่มความรุนแรง และจะเกิดขึ้น ทั่วทุกประเทศเขตแดน จะเกิดติดต่อกันยาวนาน การติดต่อข่าวสาร ทางคมนาคมจะถูกตัดขาด กระแสไฟที่ให้ความสุขแก่เรามาก่อน ต้นกำเนิดไฟฟ้าจะถูกภัยธรรมชาติทำลาย คนทั้งหลายในยุคนั้น จะอยู่กันในความมืด น้ำและอาหารขาดแคลน ดินเกิดถล่ม และ แผ่นดินไหวอย่างรุนแรง ลมและน้ำเกิดแปรปรวน เรือเดินทะเล ขนาดใหญ่จะถูกคลื่นลมคลื่นน้ำทำลาย เกิดความเสียหาย เครื่องบินน้อยใหญ่นานาชนิดจะจอดนิ่ง บินขึ้นสู่อากาศไม่ได้เลย ต่างคนต้องพากันกระเสือกกระสนดิ้นรนเอาตัวรอด จะมีคน ล้มตายจากภัยธรรมชาตินี้เป็นจำนวนมาก โบราณว่า “ไม่เห็น หีบศพน้ำตาไม่ออก” นี่ฉันใด ภัยธรรมชาติอย่างรุนแรง เราก็เฉยๆ

๘๒ สัปบุริสธรรม

ถึงกรมอุตุฯ จะออกข่าวก็จะทำอะไรไม่ได้ เพราะภัยธรรมชาติ
มีความรุนแรง ไม่มีใครในโลกนี้ป้องกันได้เลย

ยุคสมัยธรรมชาตที่รุนแรง

ยุคสมัยที่พวกเราอยู่ในโลกปัจจุบันนี้ จะมีปัญญาชนที่มีความฉลาด สามารถจะทำดาวเทียมขึ้นโคจรในอวกาศเพื่อเป็นสื่อถ่ายทอดข่าวสารลงมาสู่เทคโนโลยี และสื่อสารในอินเทอร์เน็ตอย่างคล่องตัวฉับไวในการทำงาน ในยุคโลกาภิวัตน์นี้ ปัญญาชนทั้งหลายจะเกิดความลี้มตัว โดยไม่รู้สึกรู้ว่าในขณะที่เราเอาสติปัญญาความฉลาดและความสามารถไปฝากไว้กับอะไร ข้าพเจ้าจะบอกได้เลยว่า เอาไปฝากไว้กับดาวเทียมมิใช่หรือ

เมื่อดาวเทียมนั้นหมดอายุการใช้งาน หรือเกิดความเสียหายขัดข้องในอิเล็กทรอนิกส์ ไม่สามารถที่จะส่งสัญญาณลงมาสู่เทคโนโลยีได้ เครื่องสื่อสารที่เนื่องจากดาวเทียมทั้งหลายเหล่านั้นจะทำงานสื่อสารใดๆ ไม่ได้เลย เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างนี้

จะไม่มีเครื่องยานอวกาศประเภทใดขึ้นไปแก้ไขได้ พวกปัญญาชนที่ว่ามีความรู้สูงในเทคโนโลยีและมีความชำนาญในวิทยาศาสตร์ในแขนงต่างๆ นั้น ก็จะทำงานต่อไปไม่ได้ ถึงจะมีความรู้ดี และมีเครื่องมือทันสมัยอยู่ก็ตาม ก็ไม่สามารถจะขึ้นบินผ่านวาทภัยลมนที่มีความแปรปรวนอย่างรุนแรงนี้ไปได้ ยานอวกาศถูกลมพัดตกลงมา จะไม่มีใครๆ ขึ้นไปแก้ไขดาวเทียมที่เสียหายนี้ได้เลย กลุ่มปัญญาชนที่มีสมองดีก็ตายกันไป คนยุคใหม่ไม่มีเทคโนโลยีให้ศึกษา ตำราอันเป็นหลักวิทยาศาสตร์ก็ถูกภัยธรรมชาติทำลาย และไม่มีครูอาจารย์ที่มีความฉลาดรอบรู้อบรมสั่งสอน นั่นคือมนุษย์จะโง่เขลา แต่ละประเทศถูกภัยธรรมชาติทำลาย ไม่มีประเทศใดช่วยกันได้ แต่ละประเทศก็ต่างคนต่างอยู่ ฟุ้งตัวเองไปตามมีตามเกิด เมื่อเป็นในเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้นกับตัวเรา จะมีความรู้สึกเป็นอย่างไร หรือคนอื่นก็จะมีความรู้สึกเหมือนกันกับเราอย่างนั้น

อุทกภัย คือลมที่รุนแรงนี้ จะเป็นตัวนำร่องให้แก่ภัยทั้งหลายจะเกิดขึ้นได้ทั้งบนบกและในน้ำ ถ้าเกิดที่บนบก จะพัดพาสิ่งต่างๆ ไปตามๆ กัน จะไม่มีสิ่งใดๆ มาขัดขวางกำลังวาทภัยนี้ได้ แม้แต่สิ่งก่อสร้างที่มีรากฐานที่มั่นคงก็ตาม ลมนี่จะหมุนปั่นให้ล้มลงได้

อย่างเรียวราบทั้งหมด ทั้งป่าไม้ที่หนาแน่นสักปานใด ก็จะไม่โค่นล้ม
เรียวราบเหมือนกัน

ประการหนึ่ง อยากให้ข้อคิดในมวลหมู่มนุษย์ทั้งหลาย
เอาไว้ เช่น ภูเขาที่พวกเรา รู้จักกันอยู่ทุกวันนี้ มีการเกิดขึ้นจาก
ลมนี้ทั้งนั้น ถูกลมพัดเอามูลดินไปรวมกันเอาไว้ ภูเขาบางลูกเป็น
หินแข็ง ภูเขาบางลูกเป็นหินทราย ภูเขาบางลูกเป็นดิน การเกิด
ของภูเขาที่ต่างกันก็เพราะธาตุในแต่ละยุคต่างกัน จึงกลายเป็น
ภูเขาที่แตกต่างกันไป ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าไม่อยากจะอธิบายรายละเอียด
เพราะเป็นเรื่องยาว อาจจะเหลือวิสัยในหมู่คนที่รู้จักวิทยาศาสตร์
ก็อาจเป็นไปได้ และหลักธรณีศาสตร์นี้ก็เช่นกัน

อาจจะสงสัยว่า หลวงพ่อทูลเรียนจบอะไรมาตอบ จบ ป.๔
มา เรียนจบการศึกษาเพียง ป.๔ จะมีความรู้ได้อย่างไร จริงอยู่ที่
ข้าพเจ้าจบ ป.๔ แต่มาศึกษาในหลักพุทธศาสนา และปฏิบัติพอจะ
รู้เรื่องเหล่านี้เล็กๆ น้อยๆ อยู่บ้าง ถึงไม่มีความรู้มากเหมือนท่าน
ข้าพเจ้ามีความรู้น้อย แต่ก็รู้จักด้วยความมั่นใจ การรู้อย่างนี้เป็น
ปัจเจกตั้งของแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องมีผู้ฉับตร มีใบประกาศรับรอง
เรื่องเหล่านี้เพียงเป็นโลกธาตุส่วนหยาบๆ ในระดับสูงขึ้นไปกว่านี้
เช่น รูปโลก อรูปโลก ก็ไม่เหลือวิสัยของผู้มีความใฝ่ในการศึกษา

และปฏิบัติอยู่นั่นเอง

วาทภัย ภัยที่เนื่องด้วยลม จึงเกิดจากธรรมชาติในตัวมันเอง เพราะโลกมีชั้นบรรยากาศแผงอยู่ด้วยลมทั้งนั้น ถ้าหากลมมาเป็นตัวกระทบกับน้ำ ผลักดันให้เกิดขึ้นเป็นคลื่นน้อยใหญ่ ลมก็จะผลักให้คลื่นน้ำไหวไป ถ้าลมมีกำลังแรง ก็จะทำให้น้ำเป็นคลื่นใหญ่ไหลกระทบกันอย่างรุนแรง เมื่อไปกระทบสิ่งใด จะทำให้สิ่งนั้นพังทลายไป สิ่งที่มีจิตวิญญาณและไม่มีจิตวิญญาณ เกิดความหายนะไปด้วยกัน เรือเดินมหาสมุทรขนาดใหญ่ที่วิ่งไปมาในต่างประเทศเกี่ยวกับสินค้าทุกประเภท ก็พากันล่มจม เพราะวาทภัยอุทกภัยทั้งหมดสิ้น เรือประมงที่ออกหาปลา มาเลี้ยงชีวิตของมนุษย์ทั้งหลาย จะไม่มีความหมายอะไร ชีวิตของมนุษย์ที่อาศัยข้าวปลาอาหารพอทรงชีวิตอยู่ได้แต่ละวัน เมื่อวาทภัยอุทกภัยได้ทำลายในทรัพยากรธาตุทั้งหลายเหล่านี้หมดไปแล้ว ชีวิตของมนุษย์ก็ทนอยู่ไม่ได้เช่นกัน เครื่องบริโภค เครื่องอุปโภค ที่เป็นปัจจัยอาศัย ก็จะบรรลัยไปด้วยกัน

จากนั้นก็เกิด อาหารภัย ความอดอยากตามมา โจรภัย ภัยที่เกิดจากความหิวโหย เพื่อจะหาวิธีเอาตัวรอด พอลักพอลั่น ที่จะได้อาหารการกินมาด้วยวิธีใดก็ต้องทำ โจรภัย โจรกระบาดก็

จะเกิดขึ้นโดยไม่มียารักษา และไม่มีหมอดูแลความย่ำแย่ของชีวิต ก็จะต้องจบสิ้นไปมากมาย ในยุคนั้น ในลักษณะวาทภัย อุทกภัย เกิดขึ้น ยุคนั้นจะเกิดขึ้นติดกันยาวนานทีเดียว ในช่วงประชากรโลก ประมาณหนึ่งหมื่นล้านคนทั่วโลก เหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นในช่วงนั้น

อัคคีภัย หมายถึงความร้อน หรือเกิดไฟไหม้ป่า นี่ก็เป็นส่วนหนึ่ง คำว่า อัคคีภัย หมายถึงความแห้งแล้ง เพราะในช่วงนั้น ฝนจะทิ้งช่วงเป็นเวลายาวนาน ทำให้ความร้อนของแสงดวงอาทิตย์ แผลเผาแผ่นดิน จะมีความร้อนจัด ต้นไม้ใบหญ้าแห้งตาย พืชพันธุ์ ธัญญาหารขาดแคลน จะเป็นอย่างนี้ทั่วแดนโลกธาตุ สัตว์มนุษย์ ขาดอาหารกันล้มตายเป็นจำนวนมาก

หากมีคำถามว่า ถ้ามีภัยในลักษณะนี้เกิดขึ้น วิธีการหลบหนีเอาตัวรอดมีวิธีอะไรบ้าง ตอบ การที่เกิดในโลกนี้ยาก ที่จะรอดพ้นจากภัยนี้ไปได้ ถึงชาตินี้ไม่เจอ ชาติหน้าเรา มาเกิดใหม่และเกิดอยู่บ่อยๆ ในชาติหนึ่งเราต้องเจอในลักษณะ นี้อย่างแน่นอน มีวิธีหนึ่งพอหลีกเลี่ยงเอาตัวรอดจากภัยนี้ได้ เราต้องไปอยู่ในสวรรค์เทวโลกสักระยะหนึ่ง เมื่อพ้นภัยธรรมชาติ เหล่านี้แล้ว จึงมาเกิดในโลกมนุษย์ในภายหลัง

อุบายวิธีที่จะไปพักหลบภัยในบนสวรรค์นั้น มีวิธีปฏิบัติตัว

ได้ง่าย ถ้าเราอยากไปจริงๆ นั่นคือฝึกปฏิบัติทางใจไม่ให้ความยึดติดผูกพันต่อสิ่งใดๆ ในโลกมนุษย์นี้ ถ้าจิตได้ยึดติดในสิ่งใด เมื่อตายไป จิตจะเข้าไปเกาะยึดติดในสิ่งที่เป็นห่วงนี้ อย่างแน่นอน ขณะนี้เมื่อมีชีวิตอยู่ได้บำเพ็ญกุศล จิตมีความสุข ร่าเริงอยู่กับเงินทองกองสมบัติที่เราได้อยู่ในขณะนี้ ถ้าหากตาย ช่วงที่จิตอึดอึบในบุญกุศล เมื่อตายไปในขณะนี้ สุคติสวรรค์ เป็นที่ไปแน่นอน แต่ไม่เป็นไปตามที่เราต้องการ เมื่อมีชีวิตอยู่ ทำอย่างนั้นบ้างอย่างนี้บ้าง มีความห่วงผูกพันในสิ่งนั้นบ้าง สิ่งนี้บ้าง เมื่อชีวิตจะตายไปในช่วงหนึ่งนาทีนี้ เป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญยิ่ง ในช่วงนั้นจะเกิดกรรมนิमितให้ปรากฏ เราทำกรรมที่ไม่ดีเอาไว้ หรือห่วงของสิ่งใด ใจจะติดอยู่กับสิ่งนั้นทันที ความยึดติดผูกพันนี้มีกำลังมาก บุญกุศลที่เราเคยได้บำเพ็ญมาแล้วมากมายก็ช่วยเราไม่ได้ในช่วงนี้ เพราะความห่วงผูกพันในสมบัติของโลกมีมากกว่า

ถ้ายึดติดในลูกหลาน หรือยึดติดในสัตว์เลี้ยงอย่างใดอย่างหนึ่ง จิตก็จะคอยยึดติด คอยเกิดอยู่กับลูกกับหลาน และคอยเกิดเป็นลูกของสัตว์นั้นๆ ต่อไป แม้แต่บ้านเรือนเงินทองกองสมบัติเล็กน้อย ถ้าใจยังยึดติด จิตก็จะคอยมาเกิดกับสิ่งเหล่านี้

ต่อไป อาจจะเป็นตุ๊กแก เป็นนก เป็นหนู คางคก เป็นลูกสัตว์ต่างๆ
 อยู่ในบ้านนี้โดยไม่รู้ตัว เมื่อหมดกรรมความยึดติดผูกพันใน
 สิ่งเหล่านี้ จึงจะได้ไปเกิดบนสวรรค์ได้ เมื่อหมดบุญในสวรรค์ก็
 จะกลับมาเกิดที่โลกมนุษย์นี้อีก ในชาติที่ไม่โชคดีก็จะมาเจอกับ
 ภัยธรรมชาติอีก เราก็จะได้รับความทุกข์เดือดร้อนแน่นอน

ในช่วงจากนี้ไปประมาณหกพันห้าร้อยปีข้างหน้า ถ้าเรา
 หลีกตัวไปพักผ่อนในบนสวรรค์ได้ก็จะเป็นการดี เพราะในช่วงนี้
 ไป ภัยมหาศาลดังที่ข้าพเจ้าได้อธิบายให้ท่านได้รับรู้แล้ว เรื่องนี้
 จะเป็นจริงแน่นอน ใครจะไม่เชื่อ ข้าพเจ้าก็ไม่ต้องบังคับให้เชื่อ
 ข้าพเจ้าเพียงเป็นทูตส่งข่าวกล่าวสัญญาณคน เป็นกรรมอุตุนิยม
 ให้ท่านได้รับรู้เท่านั้น

หากมีคำถามว่า ภัยในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นอีกไหม ตอบ
 เกิดขึ้นอีก ภัยจะเกิดรุนแรงไปเรื่อยๆ ให้เราอ่านข่าวสารบ้านเมือง
 ของโลกนี้ไว้บ้าง แต่ละประเทศจะมีภัยธรรมชาติได้เกิดขึ้น
 หลายประเทศ แต่ก็ยังไม่รุนแรง มีสัตว์และมนุษย์ล้มตายกันไป
 ไม่มากนัก ประชากรโลกก็จะมีความเคยชินกับภัยนี้ไปได้บ้าง
 และภัยนี้ก็จะมีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อประชากรโลกประมาณหนึ่ง
 หมื่นล้านคนเมื่อไร มหาภัยดังที่อธิบายมานี้ก็จะเกิดขึ้นรุนแรง

ในช่วงนั้น

เรื่องนี้ข้าพเจ้าอยากให้ข่าวสารนี้แพร่กระจายออกไปให้ประชากรโลกทั้งหลายได้รับรู้เอาไว้ หากผู้มีนิสัยมีเหตุและมีความเห็นที่ตรงกันก็จะไม่ประมาท เพื่อได้เตรียมตัวบำเพ็ญบุญกุศลหาวิธีหลบหลีกไปอยู่ในที่ปลอดภัย ถ้าใครไม่เชื่อเรื่องนี้ก็ให้ถือว่าตัวใครตัวมันก็แล้วกัน

สัพพัญญูธรรม

พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญญา

หนังสือเล่มนี้เป็นมรดกธรรมที่พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญญา อดีตเจ้าอาวาส วัดป่าบ้านค้อ เขียนขึ้นและจัดพิมพ์เป็นหนังสือครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเผยแผ่แนวคำสอนดั้งเดิมของพระพุทธเจ้า ซึ่งมุ่งเน้น การสร้างสัมมาทิฐิ ปัญญาความเห็นชอบ ให้เกิดขึ้นที่ใจ สำหรับผู้ที่ปรารถนา ความสุขในชีวิต ตลอดจนผู้ที่มีหวังมรรคผลนิพพาน

ผู้จัดพิมพ์ : วัดซานฟรานธัมมาราม

ภาพปก : ธนวัฒน์ พิษณุวงศ์

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามพิมพ์จำหน่าย คัดลอก และพิมพ์ซ้ำเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ไปเผยแพร่ ทางสื่อทุกชนิดโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้สนใจกรุณาติดต่อ

วัดซานฟรานธัมมาราม 2645 Lincoln Way, San Francisco, CA 94122

โทร. ๑-๔๑๕-๗๕๓-๐๘๕๗ • watsanfran.org • watsanfran@yahoo.com

วัดป่าบ้านค้อ หมู่ ๗ ต.เขื่อน้ำ อ.บ้านฝ้อ จ.อุดรธานี ๔๑๑๖๐

โทร. ๐๘๙-๔๑๖-๗๘๒๕ • watpabankoh.com • watpabankoh@gmail.com

ผู้สนใจอ่านหนังสือธรรมะและฟังบันทึกเสียงธรรมเทศนา
ของพระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ สามารถดาวน์โหลดได้ที่

<http://watpabankoh.com>

<http://kpyusa.org>

<http://luangporthoon.net>

ผู้ใดมีความประสงค์จะสมทบทุนในการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะ
กรุณาติดต่อ คุณโสรัถยา สุริย์จามร soratya@yahoo.com
ธนาคารกรุงเทพ บัญชีออมทรัพย์ เลขที่บัญชี 650-0-12774-8

SAN FRAN DHAMMARAM TEMPLE
SAN FRANCISCO